

OŚWIATA PODKARPACKA

Biuletyn Kuratorium Oświaty
w Rzeszowie

Nr 12 (27) – grudzień 2001

Redakcja
MAREK SOJA
ALEKSANDRA OŻÓG

ISSN 1509-1287

Adres redakcji
35-959 Rzeszów, ul. Grunwaldzka 15, p. 134, 135
tel. (0-17) 862-75-11, w. 1134, 1135

*Redakcja nie zwraca materiałów nie zamówionych
oraz zastrzega sobie prawo ich redagowania i skracania*

mitel

35-205 Rzeszów, ul. Warszawska 5/7, tel./fax (0-17) 852-13-62

*Życzenia wszelkiej
pomyślności
składa Czytelnikom
i Przyjaciołom
w Nowym, 2002 roku –*

Redakcja „Oświaty Podkarpackiej”

PRAWO W OŚWIACIE

AKTY PRAWNE OPUBLIKOWANE W DZIENNIKACH USTAW

1. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2001 r. w sprawie zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich (Dz.U. Nr 124, poz. 1359).
2. Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. Nr 125, poz. 1367).
3. Obwieszczenie Marszałka Sejmu RP z dnia 20 sierpnia 2001 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o cudzoziemcach (Dz.U. Nr 127, poz. 1400).
4. Ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela (Dz.U. Nr 128, poz. 1404).
5. Ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. o zmianie ustawy – Kodeks pracy (Dz.U. Nr 128, poz. 1405).
6. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 października 2001 r. w sprawie zasad współzawodnictwa sportowego dzieci i młodzieży (Dz.U. Nr 128, poz. 1416).
7. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 30 października 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania okresów pracy i innych okresów uprawniających nauczyciela do nagrody jubileuszowej oraz szczegółowych zasad jej obliczania i wypłacania (Dz.U. Nr 128, poz. 1418).
8. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 6 listopada 2001 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania egzaminów i sprawdzianów w szkołach publicznych (Dz.U. Nr 128, poz. 1419).
9. Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o zmianie ustawy o bibliotekach (Dz.U. Nr 129, poz. 1440).
10. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 4 października 2001 r. w sprawie przyjmowania osób niebędących obywatelami polskimi do publicznych przedszkoli, szkół, zakładów kształcenia nauczycieli i placówek (Dz.U. Nr 131, poz. 1458).

11. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 października 2001 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie kryteriów i trybu dokonywania oceny pracy nauczyciela, trybu postępowania odwoławczego oraz składu i sposobu powoływania zespołu oceniającego (Dz.U. Nr 131, poz. 1459).

ALEKSANDRA OŹÓG

KURATORIUM OŚWIATY INFORMUJE

STYPENDIA PREMIERA I MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ

STYPENDIA PREZESA RADY MINISTRÓW

Stypendystą Prezesa Rady Ministrów może zostać tylko jeden uczeń wytypowany przez szkołę średnią, który w wyniku rocznej klasyfikacji uzyskał najwyższą średnią ocen, uprawniającą do otrzymania świadectwa promocyjnego z wyróżnieniem (czyli średnią 4,75) i co najmniej dobrą ocenę zachowania. Alternatywnie stypendystą może zostać uczeń o wybitnych, wyraźnie ukierunkowanych uzdolnieniach, poświadczonych ocenami celującymi w jakiejś dziedzinie wiedzy i mający co najmniej dobre z pozostałych przedmiotów.

Stypendium przyznawane jest na 10 miesięcy, od września do czerwca danego roku szkolnego i wypłaca się je w dwóch ratach; pierwsza – do 30 listopada, za okres od września do grudnia, druga – do 30 kwietnia, za okres od stycznia do czerwca. Wypłacane jest ze środków budżetu państwa i wynosi 236 zł miesięcznie w br. Kwota stypendium podlega corocznie, z dniem 1 września, waloryzacji wskaźnikiem ustalonym w ustawie budżetowej na dany rok.

Kandydatów do stypendium typuje samorząd uczniowski, zgodnie z trybem określonym w statucie szkoły (w przypadku braku rady szkoły – rada pedagogiczna), dyrektor szkoły przedstawia kuratorowi oświaty, a kurator oświaty – za pośrednictwem MEN – Prezesowi Rady Ministrów.

Po raz pierwszy Prezes Rady Ministrów przyznał stypendia w 1997 r. na rok szkolny 1997/98. Otrzymało je w całej Polsce 3222 uczniów szkół średnich.

W roku szkolnym 2001/2002 Stypendium Prezesa Rady Ministrów otrzyma 5598 uczniów, tj. o 440 (7,3%) mniej niż w roku ubiegłym.

Poniższa tabela obrazuje ilość przyznanych stypendiów w poszczególnych województwach w zestawieniu z liczbą szkół średnich na terenie tych województw.

Lp.	Województwo	Liczba szkół	Liczba kandydatów	Liczba szkół – brak kandydata	% szkół – brak kandydata
1.	Dolnośląskie	584	418	167	28,6
2.	Kujawsko-Pomorskie	361	279	82	22,7
3.	Lubelskie	450	309	141	31,3
4.	Lubuskie	232	161	71	30,6
5.	Łódzkie	558	352	206	36,9
6.	Małopolskie	591	482	109	18,4
7.	Mazowieckie	967	750	217	22,4
8.	Opolskie	214	147	67	31,3
9.	Podkarpackie	478	390	88	18,4
10.	Podlaskie	285	180	105	36,8
11.	Pomorskie	355	279	76	21,4
12.	Śląskie	856	642	214	25,0
13.	Świętokrzyskie	287	224	63	22,0
14.	Warmińsko-Mazurskie	340	246	94	27,6
15.	Wielkopolskie	705	489	216	30,6
16.	Zachodniopomorskie	345	250	95	27,5
	Razem:	7608	5598	2011	26,4

W województwie podkarpackim przyznano 390 stypendiów Prezesa Rady Ministrów.

Ilość przyznanych stypendiów w poszczególnych powiatach ilustruje poniższe zestawienie:

**Stypendia Prezesa Rady Ministrów
w poszczególnych powiatach w r. szk. 2001/2002**

Lp.	Powiat	Liczba stypendystów
1	2	3
1.	miasto Rzeszów	49
2.	miasto Krosno	27
3.	miasto Przemyśl	28
4.	miasto Tarnobrzeg	11
5.	powiat bieszczadzki	11
6.	powiat brzozowski	7
7.	powiat dębicki	22

1	2	3
8.	powiat jarosławski	23
9.	powiat jasielski	27
10.	powiat kolbuszowski	6
11.	powiat krośnieński	16
12.	powiat leżajski	13
13.	powiat lubaczowski	6
14.	powiat łańcucki	16
15.	powiat mielecki	16
16.	powiat nizański	8
17.	powiat przemyski	4
18.	powiat przeworski	13
19.	powiat ropczycko-sędziszowski	19
20.	powiat rzeszowski	19
21.	powiat sanocki	15
22.	powiat stalowowolski	18
23.	powiat strzyżowski	5
24.	powiat tarnobrzeski	9
	Razem:	390

88 szkół, tj. 18,4% nie przyznało stypendiów. Wśród tych szkół były również takie, które składając wnioski nie uwzględniły podstawowego kryterium, jakim była średnia ocen minimum 4,75, jak również te, w których żaden uczeń nie spełniał tego kryterium.

Organy prowadzące szkoły zapewne zainteresują się, czy na ich terenie zapewniono możliwość otrzymania takiego stypendium uczniom spełniającym kryteria we wszystkich typach szkół wchodzących w skład zespołów szkół w danym powiecie.

W uroczystości wręczenia stypendiów w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, która miała miejsce w Warszawie 12 września 2001 r., uczestniczyli, pod opieką mgr Marii Warchoń, st. wizytatora Kuratorium Oświaty w Rzeszowie – następujący stypendyści:

1. **Joanna Niedziałek** – uczennica I Liceum Ogólnokształcącego w Rzeszowie,
2. **Grażyna Laskowska** – uczennica Liceum Ekonomicznego w Zespole Szkół Ekonomicznych w Sanoku,
3. **Paweł Kruczkowski** – uczeń Technikum Elektronicznego w Zespole Szkół Elektrycznych w Nisku,
4. **Grzegorz Janicki** – uczeń I Liceum Ogólnokształcącego w Zespole Szkół Ogólnokształcących w Przemyśle,
5. **Agnieszka Starzec** – uczennica Liceum Ogólnokształcącego w Kolbuszowej.

Nasi stypendyści w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w Warszawie wraz z p. wizytator Marią Warchołą

Wojewódzka uroczystość wręczenia dyplomów stypendystom Prezesa Rady Ministrów odbyła się w sali kolumnowej Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie 19 października 2001 r. Do udziału w uroczystości zaproszeni byli starostowie, pracownicy odpowiedzialni za rozwój oświaty w poszczególnych powiatach oraz 76 stypendystów z poszczególnych powiatów wraz z opiekunami, jak również stypendyści uczestniczący w uroczystości wręczenia stypendiów w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

Wręczenia dyplomów dokonał p. Zbigniew Sieczkoś, Wojewoda Podkarpacki wraz z p. Władysławem Rusinem, Podkarpackim Kuratorem Oświaty i p. Alfredą Łobodą, Podkarpackim Wicekuratorem Oświaty.

W imieniu stypendystów ze słowami podziękowania za otrzymane stypendium wystąpił Grzegorz Janicki, uczeń I Liceum Ogólnokształcącego w Zespole Szkół Ogólnokształcących w Przemyślu.

Uroczystość uświetnił występ Kwartetu smyczkowego z Zespołu Szkół Muzycznych Nr 1 w Rzeszowie, pracujący pod kierunkiem p. Oresta Telwacha. Wiersze recytowały uczennice I Liceum Ogólnokształcącego w Rzeszowie: Dorota Żmuda i Alicja Sozańska, laureatki konkursów recytatorskich.

W poszczególnych powiatach odbyły się powiatowe uroczystości wręczenia dyplomów pozostałym stypendystom Prezesa Rady Ministrów.

STYPENDIA MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ

Stypendium Ministra Edukacji Narodowej może być przyznane wybitnie uzdolnionemu uczniowi szkoły średniej, w szczególności:

- 1) laureatowi międzynarodowej i krajowej olimpiady przedmiotowej lub turnieju,
- 2) laureatowi konkursu na pracę naukową, organizowanego przez instytucję lub stowarzyszenie naukowe,
- 3) uczniowi uzyskującemu celujące i bardzo dobre wyniki w nauce według indywidualnego programu lub toku nauki.

Kandydat do stypendium powinien mieć roczne oceny klasyfikacyjne nie niższe niż dobre. Wniosek o przyznanie stypendium składa kuratorowi oświaty rada pedagogiczna szkoły, której uczniem jest kandydat do stypendium, na podstawie uchwały podjętej po zakończeniu klasyfikacji rocznej i po zasięgnięciu opinii rady szkoły.

Kurator oświaty w terminie do 30 lipca 2001 r. przedstawił Ministrowi Edukacji Narodowej wnioski o przyznanie stypendium, dołączając własną opinię.

Decyzją Ministra stypendia za wybitne osiągnięcia w roku szkolnym 2000/2001 w województwie podkarpackim otrzymali:

1. **Maciej Bury** – absolwent I Liceum Ogólnokształcącego w Krośnie
2. **Ireneusz Giza** – absolwent Liceum Ogólnokształcącego w Kolbuszowej
3. **Piotr Guzik** – uczeń kl.2, I Liceum Ogólnokształcącego Krośnie
4. **Krzysztof Jamróz** – uczeń kl. 4, IV Liceum Ogólnokształcącego w Rzeszowie
5. **Tomasz Kazimierzuk** – uczeń kl.3, I Liceum Ogólnokształcącego w Krośnie
6. **Jacek Wasilewski** – absolwent I Liceum Ogólnokształcącego w Sanoku
7. **Jarosław Wrona** – uczeń 4 kl. I Liceum Ogólnokształcącego w Krośnie

Serdecznie gratulujemy wszystkim stypendystom Prezesa Rady Ministrów oraz Ministra Edukacji Narodowej jak również wszystkim nauczycielom, którzy swoją pracą, postawą i zaangażowaniem przyczyniają się do rozwijania zdolności i talentów młodzieży województwa podkarpackiego.

MARIA WARCHOŁ

PROGRAM „POMOST” (Profilaktyka społeczna)

14 grudnia 2001 r. Departament Profilaktyki Społecznej i Kształcenia Specjalnego zorganizował seminarium eksperckie poświęcone prezentacji projektu modelowego programu profilaktycznego *pn. Pomost – między dzieciństwem a dorosłością*. Spotkanie odbyło się w Ministerstwie Edukacji Narodowej i Sportu w Warszawie. Uczestniczyli w nim eksperci z dziedziny profilaktyki społecznej, m.in. przedstawiciele Ministerstwa Sprawiedliwości, Centrum Metodycznego Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej, Centralnego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli, Krajowego Ośrodka Wspierania Edukacji Zawodowej, Komendy Głównej Policji, Krajowego Komitetu Wychowania Resocjalizującego, Ośrodka Metod i Szkoleń Psychologicznych, Sądu Okręgowego w Warszawie, samorządów lokalnych, przedstawiciele gimnazjów oraz nadzoru pedagogicznego.

Prace nad programem *Pomost* zainicjowało Ministerstwo Edukacji Narodowej – Departament Profilaktyki Społecznej i Kształcenia Specjalnego. Współpracę w tym zakresie zaproponowano Kuratorium Oświaty w Rzeszowie, m.in. ze względu na wcześniej podejmowane inicjatywy związane z działaniami lokalnej koalicji na rzecz profilaktyki i promocji zdrowia. Pierwsze robocze spotkanie w tej sprawie odbyło się 12 grudnia 2000 r. w Rzeszowie. Wzięli w nim udział: Elżbieta Matejka – naczelnik Wydziału Profilaktyki Społecznej, Marek Sawicki – wizytator MEN oraz zaproszeni przez Podkarpackiego Kuratora Oświaty przedstawiciele instytucji zajmujących się zapobieganiem problemom dzieci i młodzieży. Powstał zespół, który wspomniany program opracował. Stanowią go: Jadwiga Kaźmierczyk (Kuratorium Oświaty, koordynator prac zespołu), Ryszard Budkowski (pedagog), Elżbieta Gruca-Bielenda (psycholog), Maria Gutowska (nauczyciel), komisarz Zbigniew Kocój (KWP w Rzeszowie), Elżbieta Kotwica (pedagog), nadkomisarz Arkadiusz Krawiec (KWP w Rzeszowie), Stanisława Michnowicz (psycholog), Małgorzata Prucharska (pedagog), Alicja Przychodni (pedagog), Jerzy Sitko (nauczyciel), Halina Trznadel-Góźdź (pedagog), Helena Wojciechowska (psycholog). Z zespołem współpracował Sławomir Grab (psycholog). Podczas pierwszego spotkania opracowano zarys projektu programu. Ustalono, że będzie to program zapobiegania problemom gimnazjalistów ukierunkowany na profilaktykę zachowań ryzykownych. Odbiorcami programu będą uczniowie, nauczyciele i rodzice. Jego realizatorami będą nauczyciele, wspomagani w miarę potrzeb przez innych specjalistów. Prace trwały rok, plan został zrealizowany.

Skonstruowany program jest propozycją prowadzenia zintegrowanych działań wychowawczych i profilaktycznych z obszaru profilaktyki pierwszorzędowej w ciągu 3-letniego etapu edukacyjnego. Stanowi on **uzupełnienie podstawy programowej oraz wzmocnienie niektórych jej obszarów** (np. dotyczy to roz-

wijania umiejętności życiowych, edukacji prawnej). Integralny model programu pozwoli na wyeliminowanie z praktyki szkolnej przypadkowości i incydentalności. Wdrożenie programu zakłada przygotowanie nauczycieli i warunków, w jakich będzie realizowany.

Program składa się z następujących części:

- część teoretyczna dla nauczyciela,
- scenariusze zajęć z uczniami (załączone ankiety ewaluacyjne do każdego bloku tematycznego – rozpoczynające i kończące zajęcia),
- tematyka spotkań z rodzicami (przygotowanie scenariuszy podczas szkolenia),
- program doskonalenia dla nauczycieli (przygotowanie teoretyczne i praktyczne do realizacji programu, przygotowanie do podejmowania interwencji i planowania działań z obszaru profilaktyki drugorzędowej, przygotowanie do budowania środowiskowego programu zapobiegania zachowaniom ryzykownym
- szkoła ważnym ogniwem w systemie lokalnych działań profilaktycznych),
- bibliografia.

Projekt poddano pilotażowi w obszarze agresji, przemocy, podejmowania interwencji oraz budowania programu środowiskowego. Zrealizowano zajęcia z nauczycielami i uczniami gimnazjum (przy współpracy z Gimnazjum Akademickim Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie). Ponadto celowość zamieszczanych w programie treści sprawdzono wykorzystując sondaż diagnostyczny przeprowadzony wśród uczniów gimnazjów.

Program uwzględnia najnowsze tendencje w dziedzinie profilaktyki społecznej oraz doświadczenia autorów. W pracy nad projektem wykorzystano dorobek współpracujących ze sobą instytucji na rzecz zapobiegania zachowaniom ryzykownym, które w województwie podkarpackim działają z pozytywnym skutkiem od kilku lat.

W dyskusji podczas seminarium podkreślono celowość tworzenia i wdrażania do szkół środowiskowych programów profilaktyczno-wychowawczych, takich jak *Pomost*. Okazało się, że ważne dla zaproszonych gości zagadnienia zostały ujęte w programie (dotyczyło to np. współpracy z rodzicami, przygotowania realizatorów, możliwości wsparcia nauczycieli przez specjalistów).

Program spotkał się z pozytywnym przyjęciem ekspertów. Zespół będzie kontynuował pracę.

W najbliższej przyszłości zaplanowano działania mające na celu włączenie *Pomostu* do Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Pilotaż programu byłby wówczas jednym z zadań województwa podkarpackiego.

JADWIGA KAŻMIERCZYK

Z ŻYCIA SZKÓŁ

MALI POLIGLOCI

Czy roczne dzieci mogą uczyć się języka obcego? Oczywiście, że tak, dzięki temu w przyszłości będą mogły porozumiewać się w tym języku lepiej i skuteczniej.

Rozpatrując problematykę wczesnego rozpoczynania nauki języka obcego warto przyjrzeć się, jak człowiek uczy się języka ojczystego. Lingwiści są zgodni, że zdolność do uczenia się języka oparta jest na podstawach biologicznych – rodzimy się z wrodzoną zdolnością językową lub uniwersalną gramatyką. Ponadto psycholingwista Noam Chomsky dowiódł, że dzieci rodzą się z biologicznie ukształtowanymi strukturami umysłowymi wspomagającymi rozumienie i wytwarzanie mowy (P. G. Zimbardo, *Psychologia i życie*, Warszawa, 1999). Dziecko posiada więc wrodzony potencjał językowy i od urodzenia słysząc dźwięk i melodię zdania swojego języka ojczystego stopniowo uczy się znaczenia słów, z czasem zaczyna łączyć znaczenie z odpowiednimi dźwiękami i rozumieć to co mówią rodzice. Następnie poprzez naśladowanie zaczyna mówić.

Ale czy można określić optymalny z punktu widzenia psychologii rozwojowej wiek dziecka dla przyswojenia języka obcego? Sławy w dziedzinie psychologii W. Penfield, F. Ilg oraz W. Leopold skłonni byli uznać, że optymalnym momentem rozpoczęcia akwizycji języka ojczystego i nauki języka obcego jest narodzenie się dziecka. Dziecko przyswoi sobie każde słowo czy zdanie, jeśli powtarzane ono będzie na tyle często, na ile wymaga tego proces akwizycji języka, niezbędny do przeniesienia tych nazw z pamięci krótkotrwałej do długotrwałej (J. Brzeziński, *Nauczanie języków obcych dzieci*, Warszawa, 1997). Dodatkowym atutem tak wczesnej nauki języka obcego jest szczególnie pozytywny wpływ na rozwój mózgu polegający na powstawaniu nowych połączeń i zwiększeniu pojemności mózgu, z czego dziecko może korzystać w ciągu całego swojego życia bez względu na to czy będzie to uczenie się języka, matematyki czy muzyki.

Jeszcze do niedawna tak wczesne rozpoczynanie nauki języka angielskiego pozostawało jedynie w sferze marzeń. Teraz jest to możliwe dzięki metodzie Helen Doron. Helen Doron wychowała się w Londynie. Studiowała językoznawstwo i francuski na Uniwersytecie Reading w Wielkiej Brytanii. Rozwinęła swoją metodę poprzez ogromne zainteresowanie dzieckiem we wczesnym stadium

rozwoju oraz na podstawie pracy w wielu różnych placówkach dydaktycznych na całym świecie.

Metoda Helen Doron polega na uczeniu się języka angielskiego w sposób naturalny, niemalże identyczny z przyswajaniem języka ojczystego – stąd tak wspaniałe efekty. Bazuje ona na naturalnych zdolnościach dzieci do rozpoznawania i przyswajania dźwięków – z wiekiem coraz trudniej jest im rozpoznać różnicę. W pierwszym stadium nauki dzieci uczą się nazw otaczających je przedmiotów i części ciała oraz czynności, które lubią wykonywać, np. biegać, skakać, śpiewać itp., następnie uczą się mówić o swoich wewnętrznych stanach, np. lubić, zgadywać, zapominać, odnoszą się też do swoich stanów emocjonalnych za pomocą takich słów jak: smutny, zmęczony, szczęśliwy, zły itp.

W ciągu pierwszego roku nauki metodą Helen Doron 3-letnie dziecko poznaje ponad 500 angielskich słówek, 20 piosenek oraz wiele rymowanek i wierszyków, potrafi również budować proste zdania, a 9-letnie dziecko nauczy się ponad 1400 słów pisanych i mówionych, 12 piosenek, będzie też swobodnie konstruowało proste zdania. Aby wykorzystać te naturalne zdolności dziecka powinniśmy zacząć je uczyć przed 7 rokiem życia. Metoda wykorzystuje głównie słuch i rozpoznawanie znaczeń. Na początku dzieci dużo absorbują jedynie słuchając. W późniejszym okresie łączą one znaczenia, analizują, czego efektem jest mówienie. Zajęcia oparte są na słuchaniu i mówieniu i polegają głównie na zabawie (gry, piosenki, rymowanki, malowanie). Zaczyna się od nazywania po angielsku pojedynczych wyrazów, następnie składania jednowyrazowych wypowiedzi w pewne sekwencje, które rosną w miarę rozwoju dziecka. Długość lekcji dostosowana jest do zdolności koncentracji dzieci w danym wieku, a dzięki temu, że zajęcia są różnorodne i żywe, nie ma czasu na nudę.

Kluczowym elementem metody jest słuchanie w domu kaset audio (podczas posiłku, kąpieli, zabawy, niekoniecznie koncentrując na tym uwagę), co zapewnia codzienny kontakt z językiem. Dopiero połączenie słuchania kaset z zajęciami w małych grupach, prowadzonymi przez wykwalifikowanych nauczycieli, umożliwi dziecku nauczenie się języka angielskiego poprzez zabawę i w sposób naturalny.

Ponieważ po pierwszej fazie zafascynowania nowością może pojawić się niechęć do systematycznego słuchania, bez czego nie zachodzi proces zapisywania materiału w pamięci długotrwałej, należy wyrobić w dzieciach nawyk słuchania sprowadzający się do pewnej rutyny. Będzie to odtwarzanie kasyety o stałych porach, na przykład przed zaśnięciem.

Nauczanie metodą Helen Doron odbywa się w grupach 4-8 osobowych, w związku z czym w jednej grupie mogą znaleźć się różne osobowości, dzieci z odmiennym poziomem zdolności, odmiennym poziomem neurotyzmu – stabilności emocjonalnej oraz ekstrawersji – introwersji. Bardzo ważne jest więc rozpoznanie przez nauczyciela różnic i takie dobranie dzieci, by nauczanie było jak

najbardziej skuteczne. Najważniejsze jest dopasowanie dzieci pod względem zdolności, natomiast mogą się one różnić pod względem introwersji, ekstrawersji. Co ciekawe, praca w grupach dzieci neurotycznych z dziećmi stabilnymi emocjonalnie stanowi dobry sposób na przeciwdziałanie negatywnemu wpływowi neurotyzmu na wynik nauczania (Hans i Michael Eysenck, *Podpatrywanie umysłu*, Gdańsk, 2000).

Prowadzenie zajęć z małymi dziećmi może okazać się bardzo trudne, ponieważ zadaniem nauczyciela jest nie tylko zachęcenie dzieci do słuchania i powtarzania, ale również wzbudzenie zainteresowania i pozytywnych skojarzeń. Dlatego sposób, w jaki prezentowany jest materiał, powinien być niepowtarzalny (warto stosować starannie dobrane i niespotykane pomoce naukowe, najlepiej ręcznie wykonane, im bardziej pomysłowe tym lepsze). Samo patrzeć i słuchać nie wystarczy, dzieci potrzebują ruchu, więc na lekcjach powinno być go dużo. Dzieci lubią mieć cały czas jakieś zajęcie, dlatego po wprowadzeniu nowego materiału leksykalnego warto zaangażować je w jakieś czynności manualne związane z tym materiałem, np. malowanie, wycinanie bądź przyklejanie. W trakcie wykonywania tych czynności nauczyciel może powtarzać głośno nowy materiał, od czasu do czasu włączając w to dzieci. W ten sposób dzieci uczą się poprzez zabawę.

Będąc nauczycielem Helen Doron i założycielem Centrum Nauczania Dzieci Języka Angielskiego w Rzeszowie, chciałabym podzielić się spostrzeżeniami ze swojej dotychczasowej pracy z najmłodszymi, mianowicie z 3–6 latkami. Zapytane, dlaczego lubią do nas przychodzić, dzieci odpowiadają, że jest tu fajnie i kolorowo. Z komentarzy rodziców wynika, że dzieci nie mogą doczekać się kolejnych zajęć, z radością uczestniczą w lekcjach i nie chcą wychodzić. Za każdym razem, kiedy informuję je, że to już koniec zajęć, słyszę głosy sprzeciwu. Co dzieci pamiętają z zajęć? To, że miały piknik i zjadły pyszności, że rysowały swoje portrety, że zostały nagrodzone, lub pochwalone, że wygrały konkurs, zrobiły domek, ubierały choinkę, udawały zwierzątka, ptaki czy duchy, tańczyły, śpiewały, czytały bajki. Najwspanialsze dla mnie jako dla nauczyciela jest to, że obok świetnej zabawy i wspomnień dzieci wynoszą z zajęć umiejętności językowe. Już po kilku lekcjach potrafią doskonale nazywać to co widziały, kolorowały i wyklejały w trakcie zajęć.

Bardzo istotne pod kątem skuteczności metody jest stworzenie warunków sprzyjających nauce. Dlatego wystrój sal, w których prowadzone są zajęcia, czyli pastelowe kolory ścian i dywanów, kolorowe obrazki i mebelki, pozwalają dzieciom otworzyć się i czuć się swobodnie jak w domu. Na zajęciach dzieci wraz z nauczycielem siedzą w kółku na poduszkach, co zbliża je do siebie i pozwala stworzyć nieskrępowaną i nieformalną atmosferę.

Na koniec chciałabym dodać, że jedną z najważniejszych rzeczy i kluczem do sukcesu jest okazywanie dzieciom serca i wzbudzenie w nich poczucia, że są

ważne i akceptowane, oraz nadanie wagi temu co robią. Stanowi to najlepszą nagrodę i zachętę do nauki.

Zapraszam nauczycieli, rodziców oraz dzieci w wieku od 2 do 9 lat do naszego Centrum mieszczącego się przy ulicy Chodkiewicza 12 w Rzeszowie.

AGNIESZKA LUTAK

(Autorka jest założycielem Centrum Nauczania Dzieci metodą Helen Doron w Rzeszowie, a także nauczycielem języka angielskiego w Gimnazjum Akademickim i Liceum Ogólnokształcącym Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie – red.)

PAMIĘĆ O POLEGŁYCH LOTNIKACH

Na zaproszenie Konsula Brytyjskiego w Krakowie delegacja uczniów wraz z nauczycielami Szkoły Podstawowej im. Lotników Brytyjskich w Żdźarach (gm. Czarna k. Dębicy) uczestniczyła w obchodach Dnia Pamięci (Remembrance Day), który odbył się 15 listopada na cmentarzu wojskowym na Rakowicach w Krakowie. Na uroczystość Remembrance Day przybyli tego roku: Ambasador Australii Margaret A. Adamson, Attache Obrony Wielkiej Brytanii płk Tim Williams, a także władze Krakowa i województwa małopolskiego. Po apelu poległych i złożeniu kwiatów uczniowie szkoły zapalili znicze na mogile poległych w Żdźarach lotników.

Co roku w listopadzie przedstawiciele państw Wspólnoty Brytyjskiej odwiedzają cmentarze, na których spoczywają polegli w czasie I i II wojny światowej żołnierze ich krajów. W Polsce są trzy takie wojskowe cmentarze: w Malborku, Poznaniu i Krakowie. To m. in. żołnierze angielscy, australijscy i południowoafrykańscy złożyli ofiarę swego życia na terenie naszego kraju walcząc o „naszą i waszą wolność”.

Po uroczystości na krakowskim cmentarzu delegacja naszej szkoły gościła u Konsula Brytyjskiego mającego siedzibę w tym mieście. Spotkaliśmy się z płk. T. Wiliamsem i jego żoną oraz z Konsulem K. Karasińskim. Powodem zaproszenia delegacji Szkoły Podstawowej w Żdźarach na tak podniosłą uroczystość był fakt, że nosi ona (jako jedyna szkoła w południowej Polsce) imię Lotników Brytyjskich, a cała społeczność szkoły otacza opieką miejsce katastrofy samolotu brytyjskiego mającej miejsce w czasach II wojny światowej.

W nocy z 14 na 15 sierpnia 1944 roku około godz. 3.00 mieszkańcy wsi Żdźary usłyszeli ryk samolotu, który po chwili rozbił się z dala od zabudowań wsi (tak jak gdyby pilot samolotu specjalnie go tu skierował, aby ocalić mieszkańców wsi przed skutkami upadku maszyny). Mieszkańcy sporządzili trumny i zebrali resztki

Żołnierze brytyjscy przy pamiątkowym obelisku w Żdżarach

ciał lotników. Urządzono pogrzeb, który prowadził ksiądz proboszcz z pobliskiej Machowej. Fakt ten odnotowano w księgach parafialnych. Następnej nocy kilku mieszkańców po kryjomu ustawiło na mogile brzozywy krzyż, który stał na tym miejscu przez kilkanaście lat.

Po wojnie grób lotników otaczano opieką. Szkoła urządziła uroczyste przemarsze, szczególnie w Święto Zmarłych. Grób ekshumowano 17 października 1947 r. i przeniesiono szczątki lotników na cmentarz Rakowicki w Krakowie. W skład bohaterskiej załogi samolotu typu Liberator KG 828/F ze 178 Dywizjonu RAF wchodził: pilot R. L. Lawson, nawigator A. D. E. Stott, (obaj Południowoafrykańczycy) oraz W. G. C. Garner, R. C. Pain, E. H. J. Page, R. V. Stonier i W. Huddart – członkowie załogi – Brytyjczycy. Samolot był w drodze powrotnej z Warszawy, gdzie leciał z pomocą dla powstańców warszawskich. Brał udział w akcji pod kryptonimem „Warszawski Most Powietrzny”, w której alianci, wykorzystując ciężkie bombowce, dostarczali za pomocą zrzutów broń, amunicję i żywność powstańcom walczącym w Warszawie o wolność i niepodległość Polski.

Pamięć o załodze samolotu brytyjskiego była zawsze żywa. Świadkowie wydarzenia czuli się zobowiązani do świadczenia o tym. Był to wewnętrzny obowiązek wobec poległych na naszej ziemi, z dala od swojej ojczyzny, lotników. Z wielką skrupulatnością opisywano fakty, wskazywano miejsce katastrofy

oraz miejsce pierwszej mogiły lotników. Daniel Bogusławski, nauczyciel historii pracujący w szkole w Żdżarach, prowadził na miejscu katastrofy lekcje historii, a w roku 1992 ustawił tam z pomocą uczniów pamiątkowy głaz. Dzięki osobistemu zaangażowaniu sgt RAF A. Smith'a z biura Attache Obrony Ambasady Brytyjskiej uzyskaliśmy wiele cennych informacji, łącznie z kopiami dokumentów archiwalnych oraz publikacjami historycznymi dotyczącymi tej sprawy.

Wspólnie z księżmi parafii w Żdżarach wieś upamiętniła poległych lotników pamiątkową tablicą umieszczoną w miejscowym kościele. Natomiast wspólnie z władzami gminy społeczność szkolna (na czele z p. dyrektorem Celiną Murtaś) postanowiła nadać Szkole Podstawowej imię Lotników Brytyjskich.

Przygotowania do nadania imienia szkole i wmurowania pamiątkowej tablicy nabrały tempa w roku szkolnym 1997/98. Przeprowadzono m.in. poszukiwania szczątków rozbitego samolotu na miejscu katastrofy (przy pomocy wykrywacza metali, ze skutkiem pozytywnym), a także wśród mieszkańców wsi, przechowujących do dzisiaj jego fragmenty. Przygotowano projekt oraz wykonano tablicę pamiątkową do kościoła. W samej szkole urządzono stałą wystawę historyczną poświęconą zestrzelonym lotnikom brytyjskim. Zaangażowali się w te różnokierunkowe działania nauczyciele szkoły, mieszkańcy wsi, władze wsi i gminy. Z tej okazji wydano książkę „Kartki z dziejów wsi Żdżary”, autorstwa D. Bogusławskiego, gdzie opisana została historia katastrofy lotniczej. Dnia 5 lipca 1998 r. do Żdżar przybyli przedstawiciele Ambasady Brytyjskiej z sgt. A. Smith'em, sgt. H. Pritchard'em, ambasador RPA Victor Zazeray, biskup diecezji tarnowskiej, władze województwa tarnowskiego. Całość uświetniła kompania honorowa Wojska Polskiego wraz z orkiestrą wojskową. Po mszy świętej w intencji poległych bohaterskich lotników, odsłonięto tablicę pamiątkową w kościele. Szkole uroczysto nadano imię Lotników Brytyjskich. Otwarto również salę gimnastyczną. Młodzież szkoły nawiązała bliższą znajomość z przedstawicielami Ambasady Brytyjskiej na późniejszym spotkaniu. Dzięki staraniom wspomnianych przedstawicieli Ambasady Brytyjskiej szkoła otrzymała z Fundacji Know-How sprzęt komputerowy, który stał się załączkiem pracowni komputerowej urządzonej w szkole.

W kwietniu 1999 roku na zaproszenie szkoły odwiedziła nas rodzina poległego lotnika, V. R. Stonier'a. Modlono się wspólnie z gośćmi z Kanady i Wielkiej Brytanii za poległych lotników na miejscu katastrofy oraz w miejscowym kościele.

Szkoła Podstawowa im. Lotników Brytyjskich w Żdżarach utrzymuje bliskie kontakty z Ambasadą Brytyjską. Przedstawiciele Sekcji Obrony są częstymi gośćmi w szkole, szczególnie podczas pasowania uczniów klas pierwszych oraz z okazji Święta Szkoły.

W czerwcu 2001 roku czterdziestoosobowa grupa uczniów szkoły przebywała na dwudniowej wycieczce w Warszawie. Wycieczka ta została ufundowana przez pracowników Ambasady Brytyjskiej na czele z H. Pritchard'em i G. Ross'em.

Dzięki przyjacielskim kontaktom z Ambasadą Brytyjską udało się sprowadzić do szkoły „autobus internetowy” z The British Council. W ciągu wakacyjnego tygodnia 2001 r. odwiedził on nie tylko Żdżary, ale także inne miejscowości gminy.

Podczas ostatniej przyjacielskiej wizyty w dniu 6 listopada 2001 r. brytyjscy żołnierze ofiarowali szkole nowoczesną kserokopiarkę. Przywieźli też ze sobą książki o Wielkiej Brytanii, programy komputerowe i inne drobne upominki. Kontakty te przybliżają dzieciom, nauczycielom oraz całemu środowisku Wielką Brytanię oraz utrwalają pamięć o dzielnych cudzoziemcach, którzy nieśli pomoc potrzebującym jej Polakom.

DANIEL BOGUSŁAWSKI

ŻYWA LEKCJA HISTORII

Dnia 11 października 2001 roku na zaproszenie Pani mgr Renaty Łunarskiej do Gimnazjum Akademickiego i Liceum Ogólnokształcącego Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie przybył Pan Aleksander Szymański – były więzień obozów koncentracyjnych, między innymi obozu w Oświęcimiu, aby poprowadzić „żywą” lekcję historii.

Tematem spotkania były obozy koncentracyjne – historia ich powstania, a także traktowanie więzionych w nich ludzi w czasie II Wojny Światowej. Relację naszego gościa można było podzielić na dwie części. Pierwsza była prezentacją historycznych uwarunkowań powstawania obozów koncentracyjnych. Dowiedzieliśmy się, że ich początki sięgają czasów starożytnego Egiptu, poprzez średniowiecze, aż do okresu II Wojny Światowej. Więżono w nich jeńców, niewolników w celu wykorzystywania ich jako siły roboczej.

Druga część lekcji Pana Aleksandra poświęcona była historii obozów koncentracyjnych w Polsce i jego osobistym przeżyciom jako więźnia.

Dowiedzieliśmy się wielu ciekawych rzeczy na temat realiów życia obozowego, warunków życia, traktowania więźniów przez okupanta. Teraz wiemy, że oprócz całego zła i okrucieństwa, wykorzystywania ludzi do ciężkiej pracy – także wśród niemieckich żołnierzy i oficerów zdarzali się tacy, którzy traktowali więźniów jak ludzi, a nie jak „żywe narzędzia”, a nawet sami im pomagali. Nasz

Aleksander Szymański (stoi) były więzień obozu koncentracyjnego w Oświęcimiu, na spotkaniu z uczniami. Pierwszy z lewej autor artykułu.

gość wspominał też życzliwość ludzi mieszkających w pobliżu oświęcimskiego obozu. Ludzie ci starali się wspomagać więźniów dostarczając im żywność, a nawet byli zaangażowani w organizację ucieczek.

Uczniom lekcja bardzo się podobała i wynieśli z niej bardzo dużo wiadomości na temat obozów koncentracyjnych i nie tylko. Mamy nadzieję, że takich lekcji będzie więcej i to nie tylko w naszej szkole. Taka forma zdobywania wiedzy na tematy historyczne, to o wiele ciekawsze doświadczenie, niż suche fakty przedstawiane w podręcznikach.

CZESŁAW WAL

EDUKACJA EUROPEJSKA

SPOTKANIA – NARADY – KONFERENCJE

Ostatnie tygodnie 2001 roku przyniosły znaczne ożywienie w zakresie edukacji europejskiej na terenie całej Polski, co ma niewątpliwie związek z nasileniem starań rządu RP o prawidłowy przebieg negocjacji z Unią Europejską z jednej strony oraz o prawidłowe wyjaśnienie społeczeństwu problematyki związanej z przewidywanym przyjęciem Polski do UE w roku 2004 w perspektywie referendum, w którym obywatele naszego kraju wyrażą ostateczną opinię w kwestii wstąpienia Polski do europejskiej wspólnoty. Gdyby opinia ta była negatywna, to sytuacja gospodarcza Polski zamiast się poprawić uległaby znacznemu pogorszeniu. Osłabłaby zapewne pozycja Polski na płaszczyźnie międzynarodowej. Kuratorium Oświaty w Rzeszowie także uczestniczyło we wspomnianym okresie w działaniach proeuropejskich lub działań tych było samodzielnym organizatorem. Partnerami KO były następujące organizacje: Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Euroregionu Karpackiego w Rzeszowie, Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji w Warszawie i Regionalne Centrum Informacji Europejskiej w Rzeszowie.

Podkarpacki Wicekurator Oświaty Alfreda Łoboda oraz st. wizytator Marek Soja uczestniczyli w zorganizowanym w auli Uniwersytetu Rzeszowskiego przez Biuro Euroregionu Karpackiego spotkaniu delegacji uczniów i nauczycieli szkół ponadgimnazjalnych prowadzących działalność proekologiczną i utrzymujących współpracę ze szkołami na Słowacji. Spotkanie prowadził przewodniczący Stowarzyszenia p. Bogusław Krzanowski przy współudziale dyrektora Biura Euroregionu Karpackiego, p. Dawida Laska, który zainicjował ideę stworzenia Szkolnych Kół Euroregionu Karpackiego. Następne spotkanie (już w 2002 roku) poświęcone będzie skonkretyzowaniu tej idei.

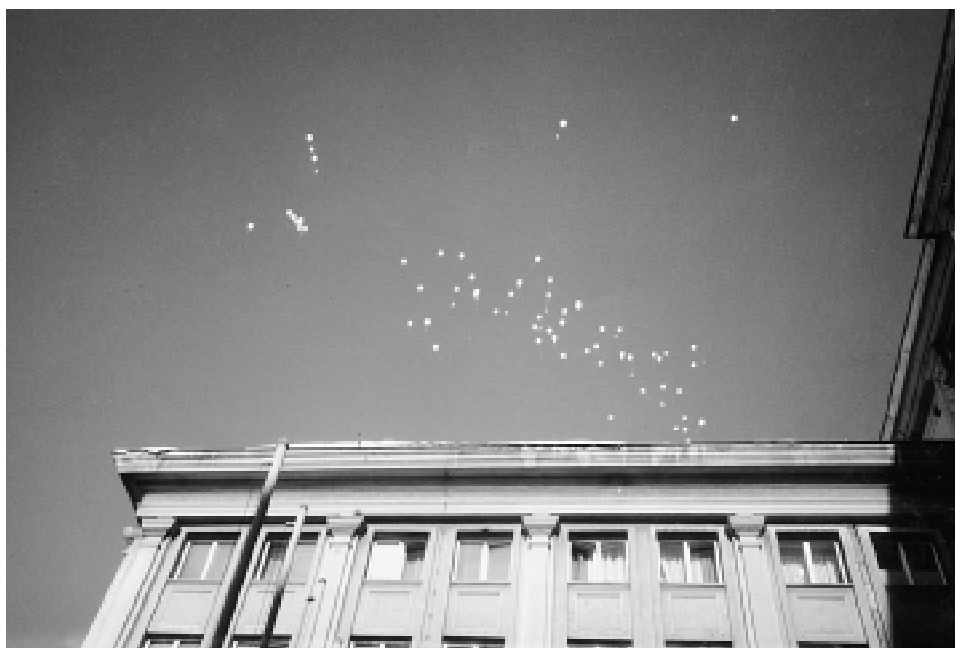
Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji w Warszawie (narodowa agenda unijnego programu edukacyjnego Socrates-Comenius) zorganizowała 2 listopada w Krakowie spotkanie z przedstawicielami tych szkół z terenów województw małopolskiego, świętokrzyskiego i podkarpackiego, które otrzymały granty z Fundacji na realizację szkolnych (trzyletnich) i językowych (jednorocznych) projektów

Młodzi entuzjaści Comeniusa na rzeszowskim rynku z balonikami z logo programu

współpracy programu „Comenius”. Granty te (średnio po 6 tys. na każdy rok projektowy) otrzymały następujące szkoły: Zespół Szkół Ekonomicznych w Jasle, Centrum Kształcenia Ustawicznego w Mielcu, Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 1 w Rzeszowie, Zespół Szkół Technicznych w Przemyślu, Zespół Szkół Technicznych w Mielcu, Gimnazjum Nr 3 w Dębicy, Gimnazjum Nr 9 w Rzeszowie, Zespół Szkół Społecznych w Rzeszowie, Szkoła Podstawowa Nr 28 w Rzeszowie, Szkoła Podstawowa Nr 25 w Rzeszowie, Szkoła Podstawowa w Lutowiskach i Szkoła Podstawowa w Oleszycach.

W związku z tym, że Komisja Europejska ostatni tydzień listopada ogłosiła w całej Europie „Tygodniem Comeniusa”, wszystkie rzeszowskie szkoły, które uczestniczą w programie Comenius, organizowały rozmaite imprezy propagujące ideę tego programu w swoich środowiskach. Natomiast 27 listopada delegacje uczniów ze Szkół Podstawowych Nr 25 i 28 w Rzeszowie, rzeszowskiego Gimnazjum Nr 9, Zespołów Szkół Społecznych i Szkół Ogólnokształcących Nr 1 w Rzeszowie złożyły uroczyste wizyty Podkarpackiemu Wicekuratorowi Oświaty Alfredzie Łobodzie, Prezydentowi Miasta Rzeszowa Andrzejowi Szlachcie i Wojewodzie Podkarpackiego Zdzisławowi Siewierskiemu. Pan Wojewoda przez godzinę rozmawiał z uczestnikami spotkania zapoznając się z tematyką realizowanych projektów i zachęcał młodzież do kontynuowania jakże pożytecznej międzynarodowej działalności. Po tym spotkaniu sprzed Urzędu

Baloniki Comeniusa nad Urzędem Wojewódzkim

Wojewódzkiego w Rzeszowie i rzeszowskiego ratusza pofrunęły w górę wypuszczone przez uczniów kolorowe baloniki z logo programu „Comenius”.

Nieco wcześniej, 22 i 23 listopada, Regionalne Centrum Informacji Europejskiej w Rzeszowie i rzeszowskie Kuratorium Oświaty zorganizowały konferencję dla nauczycieli szkół podstawowych i gimnazjalnych z województwa podkarpackiego pod nazwą „I Podkarpackie Forum Klubów Europejskich”. Przesłaniem Forum było „policzenie” wszystkich działających klubów europejskich i uzyskanie informacji o formach ich działalności. Okazało się, że klubów tych aktualnie działa 88. Można było zauważyć, że uczestnicy forum dobrze czuli się w swoim gronie i żywo wymieniali doświadczenia. Wyrazili nadzieję na kontynuację spotkań (w formie uchwalonego stanowiska w tej sprawie. Podobne stanowisko wyrazili na temat merytorycznej współpracy klubów europejskich naszego województwa). Forum zostało bardzo dobrze przygotowane przez dyrektora RCIE p. Bartłomieja Gembarowskiego wraz ze współpracownikami, wśród których nie zabrakło studentów – wolontariuszy z Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie i Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Szczególne słowa podziękowania należą się kanclerzowi WSIiZ w Rzeszowie, p. profesorowi Tadeuszowi Pomiankowi za to, iż sprawia, że spotkania nauczycieli zainteresowanych edukacją europejską mają zawsze bardzo wysoki standard. Taki sam standard miało przeprowadzone 7 grudnia na terenie WSIiZ

przez tych samych organizatorów (czyli Regionalne Centrum Informacji Europejskiej w Rzeszowie i Kuratorium Oświaty w Rzeszowie) szkolenie dla 240 nauczycieli szkół ponadgimnazjalnych z terenu całego województwa podkarpackiego, na temat zasad zakładania i prowadzenia działalności szkolnych kół europejskich w szkołach ponadgimnazjalnych. Uczestnicy szkolenia posiadli wiedzę teoretyczną, przekazaną im przez Marka Soję z KO w Rzeszowie (nt. zasad tworzenia klubów oraz form ich działalności) i Tadeusza Wojciechowskiego – Krajowego Koordynatora Programu Socrates-Comenius z Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji w Warszawie), a także wiedzę praktyczną, którą przekazali im Marian Pietryka z Gimnazjum Nr 9 w Rzeszowie i Urszula Smęt-Dudziak z I Liceum Ogólnokształcącego w Rzeszowie. O systemach edukacyjnych Niemiec, Węgier i Słowacji mówiła Melinda Tęcza z Gimnazjum Nr 9 w Rzeszowie.

MAREK SOJA

SZKOLNY KLUB EUROPEJSKI W KOLBUSZOWEJ

Szkolny Klub Integracji Europejskiej działający przy Szkole Podstawowej Nr 1 im. H. Sienkiewicza w Kolbuszowej powstał z inicjatywy pani dyrektor Julii Czachor we wrześniu 1997 r. i zrzesza 30 uczniów klas V–VI. Na początku istniał jako Szkolne Koło Integracji Europejskiej. W roku szkolnym 2000/2001 przystąpiono do jego rejestracji w krajowej bazie danych Szkolnych Klubów Europejskich. Został wtedy opracowany program, motto i nazwa „Eurokids”. Przewodniczącą tego klubu jest pani Magdalena Kadłubiec, a członkami pomocniczymi panie Urszula Szepieniec i Barbara Kochanowicz.

W ciągu działalności klubu uczniowie zapoznali się z historią, geografią, zwyczajami i kulturą krajów Unii Europejskiej. W tym celu organizowano szereg wystaw i spotkań.

Pierwsza wystawa odbyła się w lutym 1998 r. i dotyczyła Francji, gdyż język francuski był pierwszym językiem zachodnioeuropejskim, którego uczniowie uczyli się w szkole. Wykorzystano na niej pamiątki z wizyt uczniów naszej szkoły w zaprzyjaźnionym mieście Ploermel, wycieczki do Paryża oraz pobytu grupy uczniów francuskich w kolbuszowskiej szkole.

Następne wystawy to:

- Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii, w marcu 2000 r.
- Niemcy, w marcu 2001 r.

W czasie tych wystaw uczniowie samodzielnie prezentowali muzykę tych krajów, potrawy i napoje, stroje narodowe, zespoły piłkarskie, najpiękniej-

sze zabytki, albumy, podręczniki. W ten sposób zapoznano społeczność uczniowską z położeniem, kulturą, warunkami życia wspomnianych krajów unijnych.

Ekspozycje zwiedzali również zaproszeni goście i uczniowie pobliskich szkół. Opiekunki SKE „Eurokids” dbają o dokumentowanie jego działalności wykonując zdjęcia fotograficzne, wykorzystywane później w kronice szkolnej, gablotach oraz w szkolnej gazetce „Budrysówka” i w prasie regionalnej. Nagrano również kasety wideo, a także płytę CD. Oprócz wystaw uczniowie odegrali dwie sztuki: *Jaś i Małgosia* w języku angielskim, przygotowaną przez panią M. Kadłubiec i *O sprytnym parobku i krnąbrnym królu* w języku niemieckim, przygotowaną przez panią B. Mierzwę. Tę sztukę wystawili nasi uczniowie również w Krakowie w maju 2001 r., w czasie przeglądów uczniowskich teatrów niemieckojęzycznych.

W tym roku szkolnym, w październiku 2001 r., zorganizowany został w szkole po raz pierwszy Dzień Europejczyka. Uroczystość podzielono na dwie części: oficjalną i artystyczną. W pierwszej części przedstawiono fakty historyczne dotyczące Unii Europejskiej, jej cele i założenia, odśpiewano hymn unijny „Odę do radości”.

W drugiej części zwiedzano kąciki kulinarne, muzyczne i literackie państw Unii Europejskiej. Następnie zorganizowano paradę „przebierańców” w strojach europejskich. Wyłoniono i nagrodzono zwycięzców.

Na koniec rozegrano turniej piłki nożnej między drużynami: Anglii, Francji, Niemiec i Włoch.

W marcu 2002 r. planujemy zorganizować kolejną imprezę, tym razem o Włoszech. W tej chwili uczniowie zbierają potrzebne materiały i segregują je. Do tej pory wykonali już flagi włoskie oraz godło tego państwa. Będzie to sesja popularnonaukowa wraz z wystawą.

MAGDALENA KADŁUBIEC

EURO-QUIZ

Wojewódzka Komisja Kwalifikacyjna Teleturnieju „EURO-QUIZ” na posiedzeniach w dniach 20 i 21 listopada 2001 r. sprawdziła prace uczniów tych gimnazjów z terenu województwa podkarpackiego, które zgłosiły swój udział w Teleturnieju „EURO-QUIZ”.

Do wojewódzkiego etapu Teleturnieju zakwalifikowane zostały drużyny z następujących gimnazjów:

1. Gimnazjum w Radomyślu Wielkim – 341 pkt.
Skop Magdalena
Dykas Monika
Krasoń Karolina
Kilian Anna – zawodniczka rezerwowa
2. Gimnazjum Nr 9 w Rzeszowie – 325 pkt.
Cypryś Katarzyna
Ryś Rafał
Jeziorski Rafał
Michalak Tomasz – zawodnik rezerwowi
3. Gimnazjum w Kraczkowej – 316 pkt.
Cieślakowska Justyna
Magoń Małgorzata
Strzałkowski Marcin
Florek Katarzyna – zawodniczka rezerwowa
4. Gimnazjum Nr 2 Mielcu – 309 pkt.
Piechota Katarzyna
Burkiewicz Karolina
Gancarz Elżbieta
Kośla Wojciech – zawodnik rezerwowi
5. Gimnazjum w Bączalu Dolnym – 306 pkt.
Babiarz Anna
Papciak Dorota
Wierzgacz Anna
Dziedzic Agnieszka – zawodniczka rezerwowa
6. Gimnazjum w Wielopolu Skrzyńskim – 305 pkt.
Śledziona Joanna
Wielis Bernadetta
Śledziona Barbara
Traciak Paulina – zawodniczka rezerwowa
7. Gimnazjum w Krzeszowie – 304 pkt.
Krawczyk Patrycja
Pac Ewa
Skakuj Magdalena
Tutka Anna – zawodniczka rezerwowa
8. Gimnazjum Nr 1 w Sanoku – 295 pkt.
Florczak Bartłomiej
Jórasz Anna
Olearczyk Paweł

- Haniak Wiesław – zawodnik rezerwowy
9. Gimnazjum w Zarzeczu – 295 pkt.
 Krajewska Wioletta
 Pacholarz Mariola
 Zajac Tomasz
 Mazur Michał – zawodnik rezerwowy
10. Gimnazjum w Sieniawie – 294 pkt.
 Pieczonka Kamil
 Dynda Bartłomiej
 Niemczycka Angelika
 Nachojska Edyta – zawodniczka rezerwowa
11. Gimnazjum w Latoszynie – 294 pkt.
 Nauka Józefa
 Wrona Marcin
 Jaje Justyna
 Bujak Bartosz – zawodnik rezerwowy

Pozostałe gimnazja z terenu województwa podkarpackiego uczestniczące w etapie szkolnym teleturnieju uzyskały następującą liczbę punktów:

12. Wadowice Górne – 292 pkt.
 13. Gimnazjum Nr 8 w Rzeszowie – 291
 14. Błazowa – 289
 15. Gimnazjum Nr 4 w Mielcu – 282
 16. Wiercany – 279
 17. Gimnazjum Nr 2 w Krośnie – 274
 18. Radomyśl n. Sanem – 262
 19. Jeżowe – 258
 20. Gimnazjum Nr 2 Nowa Dęba – 254
 21. Gimnazjum Nr 2 w Jasle – 251
 22. Boguchwała – 248
 23. Świerzowa – 247
 24. Gimnazjum Nr 1 w Mielcu – 246
 25. Będziemyśl – 246
 26. Olchowa – 246
 27. Gimnazjum Nr 3 w Krośnie – 243
 28. Gimnazjum Nr 1 w Rzeszowie – 240
 29. Majdan Królewski – 239
 30. Tuszów Narodowy – 235
 31. Gimnazjum Nr 1 w Tarnobrzegu – 232
 32. Gimnazjum Nr 11 w Rzeszowie – 231

33. Gorzyce	– 221 pkt.
34. Gimnazjum Nr 5 Stalowa Wola	– 210
35. Besko	– 194
36. Milcza	– 193
37. Cmolas	– 193
38. Dybiecko	– 192
39. Szebnie	– 187
40. Gimnazjum Nr 10 Rzeszów	– 182
41. Iwonicz	– 181
42. Średnia Wieś	– 178
43. Gimnazjum Nr 1 w Kańczudze	– 175
44. Gimnazjum Nr 4 w Krośnie	– 174
45. Orzechówka	– 173
46. Gimnazjum Nr 1 w Radymnie	– 154
47. Brzostek	– 150
48. Orły	– 145
49. Sarzyna	– 141
50. Brzeźnica	– 137
51. Trzebownisko	– 136
52. Chmielów	– 131
53. Zapałów	– 120
54. Gimnazjum Nr 2 w Łańcucie	– 107
55. Ślężaki	– 95
56. Grodzisko Górne	– 62
57. Kuryłówka	– 58

Drużyna z Gimnazjum w Iwoniczu Zdroju została zdyskwalifikowana za naruszenie punktu regulaminu Teleturnieju „EURO-QUIZ” mówiącego o tym, że w eliminacjach nie mogą uczestniczyć uczniowie, którzy brali udział w etapie ogólnopolskim w roku szkolnym 2000/2001.

Członkowie
Wojewódzkiej Komisji Kwalifikacyjnej
mgr Lucyna Żołądek
mgr Aleksander Mandzelowski

Przewodniczący
Wojewódzkiej Komisji Kwalifikacyjnej
mgr Marek Soja

* * *

29 listopada 2001 roku w Gimnazjum Nr 1 w Rzeszowie odbyły się wojewódzkie eliminacje Teleturnieju „EURO-QUIZ”. Reprezentacje poszczególnych gimnazjów zajęły kolejno miejsca:

1. Gimnazjum Nr 9 w Rzeszowie – 127 pkt.
2. Gimnazjum Nr 1 w Sanoku – 127 pkt.
3. Gimnazjum Nr 2 w Mielcu – 93 pkt.
4. Gimnazjum w Radomyślu Wielkim – 88 pkt.
5. Gimnazjum w Zarzeczcu – 77 pkt.
6. Gimnazjum w Krzeszowie – 73 pkt.
7. Gimnazjum w Kraczkowej – 71 pkt.
8. Gimnazjum w Sieniawie – 51 pkt.
9. Gimnazjum w Bączalu Dolnym – 45 pkt.
10. Gimnazjum w Wielopolu Skrzyńskim – 37 pkt.

Do omówienia tematyki „EURO-QUIZU” wrócimy w następnym numerze Oświaty Podkarpackiej. – (red.)

EDUKACJA PROZDROWOTNA

ZDROWYM BYĆ – ZDROWO ŻYĆ

Pod takim hasłem ogłoszono kolejny konkurs adresowany do szkół i placówek promujących zdrowie. Ogłosił go Podkarpacki Kurator Oświaty oraz Wojewódzki Zespół Wspierający Szkoły Promujące Zdrowie. Cele konkursu były następujące: zachęcenie do aktywnego, twórczego działania na rzecz zdrowia, promowanie zdrowego stylu życia, pozyskanie materiałów przydatnych do pracy wychowawczej i profilaktycznej w szkole, popularyzowanie pracy SzPZ w środowisku lokalnym.

9 października 2001 r. jury w składzie: Barbara Sławek – WSSE w Rzeszowie, Marcelina Drath – Urząd Marszałkowski w Rzeszowie, Wioletta Urban-Żołyńskiak – Urząd Miasta w Rzeszowie, Anna Szczepanik – rejonowy koordynator z Dębicy, Bogumiła Dziekan-Gąbka – rejonowy koordynator z Woli Mieleskiej, Jadwiga Kaźmierczyk – wojewódzki koordynator Szkół Promujących Zdrowie, zapoznało się z nadesłanymi pracami i wyróżniło najciekawsze z nich. Konkurs obejmował następujące formy:

- konkurs na zagadki, rebusy, rymowanki, przysłowia związane z promocją zdrowia – wychowankowie przedszkoli,
- konkurs na hasło promujące zdrowy styl życia oraz pocztówkę ilustrującą to hasło – uczniowie klas I–III szkół podstawowych,
- konkurs na scenariusz lekcji poświęconej promocji zdrowia psychicznego, której temat i przebieg opracują uczniowie pod kierunkiem nauczyciela – uczniowie klas IV–VI szkół podstawowych i uczniowie gimnazjów,
- konkurs na tekst przedstawienia o tematyce związanej z promocją zdrowia psychicznego – uczniowie szkół średnich.

Jury zapoznało się z wszystkimi nadesłanymi pracami i podjęło decyzję o nagrodzeniu najciekawszych (informacja w tabelach).

I. Wychowankowie przedszkoli

Lp.	Imię i nazwisko	Opiekun	Szkoła
1.	Ewelina Wiktor kl. „O”	Beata Wiktor	Szkoła Podstawowa w Przedborzu
2.	Ola Wojtowicz	Małgorzata Kliszewska	Przedszkole Miejskie Nr 10 w Krośnie
3.	Katarzyna Smoleń	Wioletta Bełza	Przedszkole Nr 22 w Rzeszowie
4.	Ewa Marek	Kazimiera Szydelko	Przedszkole Nr 22 w Rzeszowie
5.	Diana Biedroń	Małgorzata Kliszewska	Przedszkole Miejskie Nr 10 w Krośnie

II. Uczniowie klas I–III szkół podstawowych

Lp.	Imię i nazwisko	Opiekun	Adres
1.	Paweł Słaba kl. III	Lucyna Przebieglec	Zespół Szkół w Woli Mieleckiej
2.	Michał Matuszek kl. III	Wanda Wilczek	Szkoła Podstawowa w Studzianie
3.	Justyna Wąsacz kl. III	Teresa Szetela, Elżbieta Hałdys	Szkoła Podstawowa w Krasnem
4.	Aneta Sas kl. III	Wanda Wilczek	Szkoła Podstawowa w Studzianie
5.	Angelika Marszałek	Maria Pięta	Szkoła Podstawowa w Kunowej
6.	Katarzyna Mikuś	Maria Tocka	Szkoła Podstawowa Nr 1 w Jasle
7.	Gabrysia Więcek	Dariusz Grabowski	Szkoła Podstawowa Nr 11 w Dębicy

III. Uczniowie klas IV–VI i gimnazjów

Lp.	Imię i nazwisko	Opiekun	Adres
1.	klasa V d i VI d	Anna Sawicka	Szkoła Podstawowa Nr 11 w Jarosławiu
2.	klasa VI	Barbara Wolny	Szkoła Podstawowa w Przedborzu
3.	klasa V a	Dorota Patejko	Szkoła Podstawowa Nr 3 w Krośnie
4.	klasa VI a	Dorota Zając-Gil	Szkoła Podstawowa Nr 11 w Dębicy
5.	Klasa II c	Bogumiła Dziekan- -Gąbka	Zespół Szkół w Woli Mieleckiej

IV. Wierszyki i rymowanki – przedszkolaki

Lp.	Imię i nazwisko	Opiekun	Szkoła
1.	Grupa IV	Regina Wójcik, Renata Muller	Przedszkole Publiczne Nr 40 w Rzeszowie
2.	Grupa III	Agnieszka Lekowska- -Grad, Agnieszka Brodło	Przedszkole Publiczne Nr 40 w Rzeszowie
3.	Jakub Bugała	Małgorzata Kliszewska	Przedszkole Miejskie Nr 10 w Krośnie
4.	Mateusz Klatka	Małgorzata Kliszewska	Przedszkole Miejskie Nr 10 w Krośnie
5.	Grupa	Bożena Polakowska	Przedszkole Miejskie Nr 10 w Krośnie

V. Sztuki teatralne

Lp.	Imię i nazwisko	Opiekun	Szkoła
1	2	3	4
1.	Maria Kędzior „Na karuzeli życia”	Genowefa Forczek	Zespół Szkół Odzieżowych i Ogólnokształcących w Jarosławiu

1	2	3	4
2.	Magdalena Szynal „Choć na chwilę do raju”	Teresa Nurkowicz	Zespół Szkół Ekonomicznych w Dębicy
3.	Ewa Gierlak „Rozbite lustro”	Jolanta Styś	Zespół Szkół Gospodarczych w Rzeszowie

Uroczyste podsumowanie konkursu odbyło się 18 grudnia 2001 r. w sali kolumnowej Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie. W spotkaniu udział wzięli laureaci konkursu, rodzice, nauczyciele, przedstawiciele samorządu lokalnego, wizytatorzy Kuratorium Oświaty, członkowie Wojewódzkiego Zespołu Wspierającego SzPZ. Uroczystość uświetnił występ dzieci z Zespołu Szkół w Woli Mieleckiej.

W trakcie spotkania wychowankowie przedszkoli i uczniowie szkół otrzymali nagrody, nauczyciele podziękowania. Ponadto podziękowania za pełną zaangażowania pracę na rzecz wdrażania idei SzPZ w środowisku lokalnym otrzymali rejonowi koordynatorzy: Teresa Krasnowska (Szkoła Podstawowa Nr 6 w Jarosławiu), Bogumiła Dziekan-Gąbka (Zespół Szkół w Woli Mieleckiej), Anna Szczepanik (Miejskie Przedszkole Nr 1 w Dębicy), Anna Nylec (Zespół Szkół Zawodowych Nr 1 w Dębicy).

Należy podkreślić, że m.in. dzięki pracy rejonowych koordynatorów, idea *szkoły promującej zdrowie* znalazła wielu zwolenników na terenie województwa podkarpackiego. W grudniu 2001 r. szkół posiadających certyfikat Wojewódzkiej Sieci jest 28, a 50 kolejnych odbywa tzw. staż kandydacki.

JADWIGA KAŻMIERCZYK

JANKO MUZYKANT

(Program wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży
ze środowisk wiejskich)

Wiosną 2001 r. Ministerstwo Edukacji Narodowej i Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej – Pracownia Promocji Zdrowia i Edukacji Zdrowotnej w Warszawie ogłosiło konkurs na programy wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży ze środowisk wiejskich. Adresatami konkursu były szkoły promujące zdrowie oraz placówki pracy pozaszkolnej. Z terenu województwa podkarpackiego postępowanie konkursowe wygrało 12 programów (tabela nr 1). Był to wynik plasujący nasze województwo na drugim miejscu w kraju pod względem liczby pozytywnie ocenionych wniosków. W związku z tym 20 listo-

pada 2001 r. odbyła się w Urzędzie Wojewódzkim w Rzeszowie konferencja poświęcona prezentacji i popularyzacji działań realizowanych w ramach projektów wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży ze środowisk wiejskich pn. *Janko Muzykant*. Gościliśmy Panią Krystynę Stańczak-Pałygę – wizytatora Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu w Warszawie, Panią Kazimierę Tarłowską – wicedyrektora Krajowego Ośrodka Wspierania Edukacji Zawodowej w Warszawie oraz pracownika tej placówki – Panią Grażynę Skoczek. W spotkaniu udział wzięli również goście z Krakowa: Pani Krystyna Nowak – wizytator Kuratorium Oświaty w Krakowie, Pani Iwona Satora – wojewódzki koordynator pracy szkół promujących zdrowie. W spotkaniu uczestniczyli również przedstawiciele Kuratorium Oświaty w Rzeszowie z Panią Alfredą Łobodą – Podkarpackim Wicekuratorem Oświaty, członkowie Wojewódzkiego Zespołu Wspierającego Szkoły Promujące Zdrowie, przedstawiciele prasy, radia i telewizji. Głównymi bohaterami konferencji byli autorzy i realizatorzy ww. programów z terenu województwa małopolskiego i podkarpackiego, przedstawiciele władz samorządowych, na terenie których realizowane były programy.

Tabela Nr 1. Wykaz szkół i placówek, realizujących programy wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży ze środowisk wiejskich

Lp.	Szkoła/placówka	Nazwa programu
1.	Szkoła Podstawowa w Tapinie	<i>Małe jest piękne – przedstawiamy swoją miejscowość.</i>
2.	Szkoła Podstawowa Nr 6 w Jarosławiu	<i>Nie święci garnki lepią.</i>
3.	Szkoła Podstawowa Nr 6 w Jarosławiu	<i>Z zapiecka do sławy.</i>
4.	Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych w Radymnie	<i>Biegiem po zdrowie.</i>
5.	Zespół Szkół Ekonomicznych w Jarosławiu	<i>Twórczo spędzamy czas wolny.</i>
6.	Zespół Szkół Zawodowych Nr 1 w Dębicy	<i>Bądź sobą – szukaj własnej drogi.</i>
7.	Publiczna Szkoła Podstawowa w Stobiernej	<i>W zdrowym ciele zdrowy duch.</i>
8.	Liceum Ogólnokształcące w Jodłowej	<i>Janko Muzykant.</i>
9.	Zespół Szkół w Bukowsku	<i>Dajmy szansę.</i>
10.	Zespół Szkół w Nowotańcu	<i>Cudze chwalimy, swego nie znamy.</i>
11.	Szkoła Podstawowa w Rudzie Różanieckiej	<i>Przyroda inspiracją naszych działań.</i>
12.	Młodzieżowy Dom Kultury w Jaśle	<i>Wędrówki artystyczne Z uśmiechem do dzieci.</i>

Wszyscy uczestnicy konferencji podzielili się wrażeniami z realizacji projektów. Jednogłośnie stwierdzili, że inicjatywa pn. *Janko Muzykant* jest wartościową formą aktywizowania i wspierania szkół oraz placówek w kierunku pracy z dziećmi i młodzieżą ze środowisk wiejskich. Dzięki takim programom wiele młodych osób po raz pierwszy odwiedziło teatr, zwiedziło zabytkowe miejsca, inaczej spojrzało na uroki najbliższej okolicy. Dzieci podróżowały, poznawały ciekawych ludzi. W efekcie powstały interesujące prace plastyczne, literackie, monografie. Przykładem może być gazeta, jaka ukazała się po wyprawie do Krakowa, a zrealizowana w ramach programu *Z zapiecka do sławy*. Młodzież napisała w niej: „Szukając odpowiedzi na pytania dotyczące sławy, zrozumieliśmy, że nasz zapiecek wcale nie jest taki zły. (...) We wsi również możemy znaleźć ludzi pełnych pasji, może nie tak sławnych jak w Krakowie, ale wartościowych i ciekawych”.

Uczestnicy konferencji apelują o kontynuowanie programu w przyszłym roku.

JADWIGA KAŻMIERCZYK

TURNIEJE I KONKURSY

„WĘDROWNY CZELADNIK – EUROTECH 2001”

(Turniej Międzynarodowy – EGER /Węgry/)

W dniach 25–27 października 2001 r. odbył się na Węgrzech V Turniej Wiedzy i Umiejętności Zawodowych „Wędrowny Czeladnik – Eurotech 2001”, prowadzony w ramach Euroregionu „Karpaty”. Poprzednie turnieje, I i II, też odbyły się na Węgrzech (Nyiregyhaza i Miskolc). III Turniej Zawodowy był zorganizowany w Polsce (Krosno), natomiast IV odbył się na Słowacji (Presov).

Główne cele tych zawodów to:

- umożliwienie spotkania młodzieży różnych państw,
- współzawodnictwo uczniów, pokaz produkowanych wyrobów,
- wymiana posiadanych wiadomości i umiejętności,
- wzbogacanie wiedzy fachowej,
- standaryzacja poziomu wymagań,
- unowocześnienie edukacji zawodowej,
- tworzenie kontaktów międzynarodowych,
- nawiązanie współpracy pomiędzy szkołami.

W obecnych zawodach uczestniczyło ponad trzydzieści trzyosobowych zespołów (z Węgier, Polski i Słowacji) wraz z opiekunami. Stronę polską reprezentowali uczniowie 10 zespołów szkół województwa podkarpackiego.

Kierownikiem zespołu reprezentującego województwo podkarpackie był starszy wizytator KO w Rzeszowie – Delegatura Krosno, mgr inż. Zbigniew Dusza.

Gospodarzem Turnieju było województwo Heves, a zawody odbywały się w szkołach na terenie Egeru, Petervasary i Gyongyos.

Do zmagania turniejowych, w wybranych przez organizatorów zawodach, przystąpiły następujące zespoły szkół z naszego kraju:

- stolarz
 - Zespół Szkół Zawodowych – Miejsce Piastowe,
 - Zespół Szkół Zawodowych – Kolbuszowa,
- rolnik-mechanizator
 - Zespół Szkół Rolniczych – Iwonicz,
 - Zespół Szkół Technicznych – Łańcut,
- krawiec
 - Zespół Szkół Gospodarczych – Rzeszów,
 - Zespół Szkół Zawodowych Nr 2 – Krosno,

- cukiernik – Zespół Szkół Zawodowych Nr 2 – Krosno,
– Zespół Szkół Spożywczych – Rzeszów,
- informatyk – Zespół Szkół Elektronicznych – Rzeszów,
– Zespół Szkół Elektrycznych – Krosno.

Turniej polegał na wykonywaniu zadań praktycznych, dając tym samym możliwość zaprezentowania umiejętności zawodowych w danym obszarze wiedzy zawodowej. Drużyny z naszego województwa osiągnęły bardzo dobre wyniki, wykonując następujące zadania:

- informatyk – tworzenie tabel, zadania z zastosowaniem danych, rozwiązanie zadania programowego,
- stolarz – wykonanie narożnikowego pięciokątnego stołu pod komputer,
- cukiernik – tort okolicznościowy i ciastka bankietowe,
- rolnik-mechanizator – jazda ciągnikiem po torze przeszkód, ustawienie pługa, naprawa instalacji elektrycznej w ciągniku, wykonanie uszkodzonej części,
- krawiec – wykonanie trzyczęściowego wiosennego zestawu konfekcji damskiej według własnego projektu.

Na zakończenie konkursu odbyła się prezentacja wykonanych wyrobów.

Za wyróżnione prace zespoły otrzymały pamiątkowe dyplomy i nagrody, a uczestnicy upominki ufundowane przez organizatorów i sponsorów.

Strona polska ufundowała dwie nagrody: dla najlepszej drużyny węgierskiej i dla najlepszej drużyny polskiej. Fundatorem pierwszej nagrody było Podkarpackie Kuratorium Oświaty w Rzeszowie, a wręczył ją drużynie cukierników ze szkoły Gyongyos Dyrektor Wydziału Kształcenia Ponadpodstawowego i Ustawicznego Kuratorium Oświaty mgr Andrzej Bajorski. Drugą nagrodę ufundował Marszałek Województwa Podkarpackiego Pan Bogdan Rzońca, dla drużyny cukierników z Zespołu Szkół Zawodowych Nr 2 w Krośnie, który osobiście nagrodę tę wręczył. Wręczenia nagród indywidualnych zawodnikom dokonała zastępca dyrektora Departamentu Edukacji, Kultury i Kultury Fizycznej Urzędu Marszałkowskiego mgr Grażyna Janik.

Osiągnięte wyniki promują nasze województwo poza granicami kraju i pozwalają optymistycznie patrzeć na szkolnictwo zawodowe Podkarpacia.

Turniej stworzył możliwość dalszego poznawania wzajemnych osiągnięć i nawiązania przyjacielskich stosunków między szkołami, nauczycielami i uczniami.

Z wypowiedzi uczestników i organizatorów wynika, że chcą, aby Turniej był kontynuowany w różnych państwach i województwach wchodzących w skład „Euroregionu” Karpaty.

Na zakończenie EUROTECH-u Pani Grażyna Janik zaprosiła województwa należące do Euroregionu Karpaty na następny Turniej do województwa podkarpackiego, które będzie organizatorem konkursu w roku 2002.

ZBIGNIEW DUSZA

TURNIEJ MŁODYCH MISTRZÓW TECHNIKI – 2001

W roku szkolnym 2000/2001 został zorganizowany przez Podkarpacki Klub Techniki i Racjonalizacji w Krośnie Turniej Młodych Mistrzów Techniki. Zgłoszono do niego 26 prac dyplomowych z 8 zespołów szkół, reprezentujących obszar byłego województwa krośnieńskiego. Prace zostały zakwalifikowane przez szkoły do 4 konkursów, przeprowadzanych w ramach tego Turnieju.

10 maja 2001 roku odbył się w Zespole Szkół Mechanicznych w Krośnie Sąd Konkursowy Turnieju Młodych Mistrzów Techniki .

Pracował on w składzie:

1. inż. Czesław Zięba – przewodniczący – PKTiR Krosno,
2. mgr inż. Zbigniew Dusza – z-ca przewodniczącego – KO Rzeszów,
3. mgr inż. Teresa Florczak – członek – ZSB Brzozów,
4. mgr inż. Kazimierz Prajsnar – członek – PODM Rzeszów,
5. mgr inż. Józef Szmyd – członek – Rzecznik Patentowy Krosno.

W wyniku przeprowadzonej oceny Sąd wyróżnił następujące prace w poszczególnych grupach tematycznych:

B – pomysł techniczny

I – miejsce – Zespół Szkół Mechanicznych Sanok

„Zaprojektować i wykonać poduszkowiec dwusilnikowy”.

Wykonawcy:

Wojciech Kapcia

Paweł Surowiec

Łukasz Wcisło

Opiekun:

Bogdan Buczek

II – miejsce – Zespół Szkół Elektrycznych Krosno

„Dwukanałowy zasilacz sterowany systemem mikroprocesorowym”.

Wykonawcy:

Łukasz Drozd

Konrad Szczepanik

Krzysztof Świątek

Opiekun:

Józef Bek

III – miejsce – Zespół Szkół Technicznych Sanok

„Model robota”

Wykonawcy:

Teodor Orzechowski

Adam Szajna

Sebastian Złociński

Opiekun:

Zdzisław Dobroć

Jan Szymański

Wyróżnienie – Zespół Szkół Technicznych Sanok

„Projekt silnika zasilanego sprężonym powietrzem”.

Wykonawcy:
Mariusz Sadnicki
Adrian Orłowski
Marcin Minda

Opiekun:
Bogusław Bałut

C – użyteczna praca dyplomowa

I – miejsce – Zespół Szkół Mechanicznych Krosno

„Zaprojektować i wykonać pojazd typu Quad”.

Wykonawcy:
Marek Szczurek
Sławomir Pasterkiewicz
Sławomir Zając

Opiekun:
Piotr Boś

II – miejsce – Zespół Szkół Budowlanych Brzozów

„Projekt zagospodarowania działki agroturystycznej w naszym rejonie”.

Wykonawcy:
Aleksander Podulka
Paweł Słomiany
Robert Potoczny
Łukasz Kij

Opiekun:
Teresa Florczak

III – miejsce – Zespół Szkół Elektrycznych Krosno

„Stanowisko do badań sterowników przemysłowych PU”.

Wykonawcy:
Mariusz Bołoń
Tomasz Roga
Marcin Wilk

Opiekun:
Józef Bek

Wyróżnienie – Zespół Szkół Drzewnych Lesko

„Projekt krzesła historycznego oraz wykonanie prototypu”.

Wykonawca:
Szczeban Włodarczyk

Opiekun:
Tadeusz Turek

Wyróżnienie – Zespół Szkół Mechanicznych Krosno

„Zaprojektować i wykonać dmuchawę śnieżną na bazie typowego silnika dwusuwowego”.

Wykonawcy:
Sebastian Gazda
Paweł Kwolek
Robert Ząbik

Opiekun:
Piotr Boś

P – pomoc dydaktyczna

I – miejsce – Zespół Szkół Elektrycznych Krosno

„Tablica obrazująca działanie systemu mikroprocesorowego”.

Wykonawcy:
Krzysztof Szmyd
Tomasz Kandefer

Opiekun:
Józef Bek

II – miejsce – Zespół Szkół Technicznych Sanok

„Multimedialny poradnik ochrony środowiska”.

Wykonawcy:
Daniel Czapor
Tomasz Daszyk
Mariusz Łuczejko

Opiekun:
Zdzisław Dobroć

III – miejsce – Zespół Szkół Mechanicznych Sanok

„Metody kontroli umiejętności i przygotowania kierowców do udzielania pierwszej pomocy.”

Wykonawcy:
Przemysław Mesio
Łukasz Sitek

Opiekun:
Bogdan Buczek

Wyróżnienie – Zespół Szkół Budowlanych Brzozów

„Niekonwencjonalne źródła energii”.

Wykonawcy:
Mateusz Ziemiański
Krzysztof Szuba

Opiekun:
Janina Boroń

E – praca z zakresu ekologii

I – miejsce – Zespół Szkół Mechanicznych Krosno

„Hulajnoga z napędem elektrycznym”.

Wykonawcy:
Michał Malik
Michał Tkaczyk
Marek Tuleja

Opiekun:
Ryszard Gazda

II – miejsce – Zespół Szkół Mechanicznych Sanok

„Badanie jakości wód ze studni – analiza wody”.

Wykonawcy:
Jakub Cięciwa
Agnieszka Husak

Opiekun:
Łach Andrzej

III – miejsce – Zespół Szkół Budowlanych Jasło

„Biogaz jako niekonwencjonalne źródło ciepła w MOS w Jasle”

Wykonawcy:
Jolanta Brożyna
Edyta Byczek

Opiekun:
Aneta Golowska

Prace, które zajęły I miejsca w poszczególnych grupach, zostały skierowane na eliminacje ogólnopolskie w Warszawie. Ponadto Sąd Konkursowy zalecił,

aby rozważyć możliwość dokonania ochrony rozwiązań w Urzędzie Patentowym dla następujących projektów i prac:

1. Poduszkowiec
2. Pojazd czterokołowy
3. Zasilacz sterowany mikroprocesorem
4. Model robota
5. Hulajnoga.

Na szczepku ogólnopolskim prace:

- Zaprojektować i wykonać pojazd Quard
- Hulajnoga z napędem elektrycznym

z Zespołu Szkół Mechanicznych w Krośnie oraz praca z **Zespołu Szkół Elektrycznych w Krośnie** na temat: „Tablica obrazująca działanie systemu mikroprocesorowego” otrzymały **wyróżnienie**.

Wykonawcy i opiekunowie prac konkursowych zostali zaproszeni w czerwcu na oficjalne podsumowanie i zakończenie Turnieju do Polskiego Związku Stowarzyszeń Wynalazców i Racjonalizatorów w Warszawie. Na uroczystości tej laureaci otrzymali dyplomy i nagrody, a opiekunowie listy gratulacyjne. Natomiast Podkarpacki Klub Techniki i Racjonalizacji w Krośnie ufundował wszystkim nagrodzonym – uczniom i szkołom – pamiątkowe dyplomy i nagrody książkowe.

ZBIGNIEW DUSZA

I PODKARPACKI KONKURS MATEMATYCZNY DLA KLAS DRUGICH SZKÓŁ ŚREDNICH

(wyniki)

Konkurs przedmiotowy jest jedną z najbardziej sprawdzonych i najskuteczniejszych form rozbudzania pasji do przedmiotu u ucznia, jak i aktywności w zakresie pracy z uczniem zdolnym nauczyciela. Olimpiady organizowane dla uczniów szkół średnich w pewnym zakresie realizują ten cel, są jednak adresowane do uczniów wybitnie zdolnych i angażują niewielką część społeczności uczniów i nauczycieli. Naturalną reakcją na ten niewątpliwie mankament jest, ze strony środowiska nauczycieli, organizowanie przez nich (najczęściej we współpracy z metodykiem lub ośrodkiem metodycznym) przedmiotowych konkursów szkolnych i międzyszkolnych.

Matematyka – „język, którym Bóg opisał Wszechświat”, jest od wielu lat przedmiotem tego rodzaju konkursów w różnych miejscach obecnego woje-

wództwa podkarpackiego. Międzyszkolne konkursy matematyczne organizowane były w podobnej formule w byłych województwach rzeszowskim, tarnobrzeskim i krośnieńskim, zaś w województwie przemyskim konkurs miał formę korespondencyjną. Nic dziwnego, że wraz z reformą administracyjną kraju oraz pojawieniem się „dużego” województwa podkarpackiego organizatorzy dotychczasowych konkursów postanowili zorganizować Podkarpacki Konkurs Matematyczny. Podtrzymano dotychczasową tradycję uczestniczenia w konkursie uczniów szkół średnich do klas drugich włącznie.

Wzorując się na Międzyszkolnym Konkursie Matematycznym organizowanym przez CDP w Rzeszowie, postanowiono poprowadzić konkurs na dwóch poziomach. Poziom drugi obejmował klasy z rozszerzoną matematyką, zaś pierwszy pozostałe klasy liceów i techników. Konkurs przebiegał w czterech etapach: szkolnym, powiatowym, okręgowym i wojewódzkim. Laureaci każdego etapu byli honorowani dyplomami, a w niektórych powiatach nagrodami rzeczowymi ufundowanymi przez lokalne władze samorządowe.

W etapie wojewódzkim wzięło udział 25 uczniów klas z rozszerzoną matematyką oraz 39 uczniów pozostałych klas liceów i techników. Laureatami I PKM w poziomie klas matematycznych zostali: Sławomir Komisarczyk (I miejsce, IV LO w Rzeszowie), Sławomir Kościak (I miejsce, IV LO w Rzeszowie), Waldemar Stelmach (II miejsce, IV LO w Rzeszowie), Maria Czech (III miejsce, II LO w Przemyślu). Laureatami w poziomie pozostałych klas zostali: Adam Latosiński (I miejsce, Lic. Społ. w Tarnobrzegu), Małgorzata Glen (II miejsce, ZSO w Dębicy), Marcin Przybyło (III miejsce, II LO w Rzeszowie). W etapie finałowym wyróżnienie zostali: Małgorzata Pagacz (ZSO Nr 1 w Jarosławiu), Tomasz Janiga (I LO w Jaśle), Paweł Budzowski (ZSO w Stalowej Woli), Szymon Cyran (IV LO w Rzeszowie), Anna Kuchna (IV LO w Rzeszowie), Agnieszka Stawarska (IV LO w Rzeszowie), Katarzyna Kubuła (ZS w Strzyżowie), Ewa Miler (ZSO w Dębicy), Maria Kowal (I LO w Łańcucie), Janusz Szypowski (II LO w Łańcucie), Ewa Kozłowska (ZSO w Dębicy), Ewa Rdzak (ZSO w Dębicy), Piotr Majowicz (ZSEI w Rzeszowie), Irmina Dziedzic (II LO w Rzeszowie), Magdalena Rutka (II LO w Rzeszowie), Dawid Łuszczki (II LO w Rzeszowie), Michał Hulek (LO im. Jana Pawła II w Rzeszowie), Anna Szetela (ZSO w Dębicy), Małgorzata Gleń (ZSO w Dębicy), Piotr Tutak (I LO w Sanoku), Edyta Bieńczak (II LO w Sanoku), Bartek Nowak (I LO w Sanoku), Sebastian Wojtysiak (Lic. Społ. w Tarnobrzegu), Adam Zelik (ZS w Tarnobrzegu). Uroczyste wręczenie dyplomów i rozdanie nagród (sprzętu turystycznego, informatycznego oraz książek) odbyło się 7 czerwca 2001 r. w II Liceum Ogólnokształcącym w Rzeszowie. Głównym sponsorem konkursu był Bank Polski PKO S.A. Nagrody ufundowali również: Optimus Comfort, Podkarpacki Kurator Oświaty,

Oficyna Edukacyjna Krzysztof Pazdro, Telekomunikacja Polska S.A., Wydawnictwo Nowik, Agencja Handlowa Nova, Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe, Gazeta Codzienna Nowiny.

W I PKM wzięło udział, począwszy od etapu szkolnego, około tysiąca uczniów szkół średnich. W bieżącym roku szkolnym odbędzie się druga edycja konkursu objęta patronatem Podkarpackiego Kuratora Oświaty.

Zestawy zadań konkursowych I Podkarpackiego Konkursu Matematycznego (zadania z etapu wojewódzkiego, który odbył się 1 czerwca 2001 r.)

Klasy matematyczne (czas pracy 150 minut)

1. Rozwiąż układ równań:
$$\begin{cases} x_1(x_1 - 1) = x_2 - 1 \\ x_2(x_2 - 1) = x_3 - 1 \\ x_3(x_3 - 1) = x_4 - 1 \\ \vdots \\ x_n(x_n - 1) = x_1 - 1 \end{cases}$$

2. Wyznacz największą wartość funkcji $f(x) = \sqrt{2x+1} - x$ w jej dziedzinie.

3. Dla jakich $n \in N_+$ liczby $2^{n+1} - 1$ i $2^{n-1}(2^n - 1)$ są jednocześnie sześcianami liczb naturalnych?

4. Trójkąt ABC przecięto prostą MN tak, że $M \in AC$ i $N \in BC$. Powstałe wielokąty mają takie same pola i obwody. Udowodnij, że MN zawiera środek okręgu wpisanego w trójkąt ABC.

5. Rozwiąż równanie: $x^{19} + x^{95} = 2x^{19+95}$.

Wszystkie klasy oprócz matematycznych (czas pracy 150 minut)

1. Pewien wielomian jest podzielny przez $x-1$. Przy dzieleniu przez $x-2$ daje on resztę 2, zaś przy dzieleniu przez $x-3$ resztę -4 . Wyznacz resztę z dzielenia tego wielomianu przez $(x-1)(x-2)(x-3)$.

2. Wiadomo, że $a+b+c < 0$ i że równanie $ax^2 + bx + c = 0$ nie posiada pierwiastków rzeczywistych. Ustal znak współczynnika c .

3. Dany jest czworokąt o bokach długości a, b, c, d . Wykaż, że jego pole S spełnia nierówność: $S \leq \frac{1}{4}(a+c)(b+d)$.

4. Niech h_1 i h_2 będą wysokościami trójkąta, a r długością promienia okręgu wpisanego w ten trójkąt.

Wykaż, że $\frac{1}{2r} < \frac{1}{h_1} + \frac{1}{h_2} < \frac{1}{r}$.

5. Pary liczb całkowitych (x,y) spełniające równanie $x^3 - x^2y + xy - y^2 = 5$ są współrzędnymi wierzchołków pewnego wielokąta wypukłego. Oblicz jego pole.

ADAM KAWAŁEK

II PODKARPACKI KONKURS MATEMATYCZNY

(regulamin 2002 r.)

Organizatorzy:

Konkurs odbywa się pod patronatem Podkarpackiego Kuratora Oświaty. Organizatorem konkursu jest Podkarpacki Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli Oddział w Czudcu.

Założenia ogólne:

Celem konkursu jest:

- popularyzacja matematyki wśród młodzieży,
- rozwijanie zainteresowań i uzdolnień matematycznych młodzieży,
- podsumowanie pracy z uczniami zdolnymi,
- wprowadzenie uczniów w atmosferę przyszłych egzaminów wstępnych na wyższe uczelnie,
- przygotowanie uzdolnionych matematycznie uczniów do udziału w Olimpiadzie Matematycznej,
- diagnozowanie umiejętności uczniów pod kątem odkrycia „talentów matematycznych”.

Uczestnicy konkursu:

W PKM mogą brać udział uczniowie do klas drugich szkół średnich wszystkich typów na podbudowie szkoły podstawowej.

Konkurs prowadzony będzie w następujących poziomach:

Poziom I – wszystkie profile liceum, licea zawodowe, technika, licea techniczne.

Poziom II – profile z rozszerzoną matematyką.

W rejonach, w których w większości szkół profilowanie odbywa się w klasach trzecich, etap powiatowy odbywa się na jednym poziomie, a zasady uczest-

nictwa na poszczególnych poziomach na wyższych etapach ustala odpowiednia komisja rejonowa.

Organizacja konkursu

PKM przebiegać będzie dla obydwu poziomów w czterech etapach: szkolnym, powiatowym, rejonowym i wojewódzkim. Etap szkolny organizuje Szkolna Komisja PKM wyłoniona z macierzystej szkoły. Tematy zadań przygotowuje komisja szkolna. Następnie do dnia 2 marca 2002 r. przekazuje listy zwycięzców etapu szkolnego przewodniczącym komisji powiatowych w szkołach, w których odbywać się będą eliminacje odpowiedniego poziomu w etapie powiatowym. Z każdego poziomu wolno podać dowolną liczbę uczestników. Jeśli liczba uczestników będzie większa niż 4, to ostateczną listę należy skonsultować z przewodniczącym komisji powiatowej, a szkoła delegująca uczniów musi skierować do pracy w komisji nauczyciela matematyki. Obok listy zwycięzców etapu szkolnego można podać listę rezerwową, bowiem wyłącznie z niej brani będą uczestnicy dalszych etapów w przypadku niestawienia się osoby z listy głównej.

Etap powiatowy odbędzie się **9 marca 2002 r. o godzinie 10⁰⁰** w szkołach wyznaczonych przez przewodniczących komisji powiatowych konkursu, zaś etap rejonowy **20 kwietnia 2002 r. o godzinie 10⁰⁰** w szkołach wyznaczonych przez przewodniczących komisji rejonowych.

Przewodniczący komisji powiatowych (rejonowych) kierować będą pracą komisji w czasie eliminacji powiatowych (rejonowych). Komisji prowadzącej etap wojewódzki przewodniczyć będzie **mgr Adam Kawalek**.

Pytania etapu powiatowego zatwierdza przewodniczący danej komisji rejonowej, zaś pytania wyższych etapów przewodniczący Komisji Głównej PKM.

W skład rejonu rzeszowskiego wejdą wszystkie szkoły średnie powiatów: rzeszowskiego (grodzkiego i ziemskiego), strzyżowskiego, łańcuckiego, dębickiego, ropczycko – sędziszowskiego, mieleckiego, kolbuszowskiego, leżajskiego.

W skład rejonu krośnieńskiego wejdą wszystkie szkoły średnie powiatów: krośnieńskiego (grodzkiego i ziemskiego), jasielskiego, sanockiego, brzozowskiego, bieszczadzkiego.

W skład rejonu przemyskiego wejdą wszystkie szkoły średnie powiatów: przemyskiego (grodzkiego i ziemskiego), jarosławskiego, lubaczowskiego, przeworskiego.

W skład rejonu tarnobrzeskiego wejdą wszystkie szkoły średnie powiatów: tarnobrzeskiego (grodzkiego i ziemskiego), stalowowolskiego, niżańskiego.

Powołania zespołu dyżurująco-oceniającego dokona przewodniczący komisji rejonowej (powiatowej) z zachowaniem zasady bezstronności komisji.

Zestaw konkursowy etapów: powiatowego, rejonowego i wojewódzkiego składać się będzie z pięciu zadań. Uczestnicy konkursu rozwiązują każde zadanie na osobnym arkuszu papieru. Rozlokowania uczniów w salach i inne sprawy organizacyjne ustala przewodniczący komisji. Uczestnika konkursu obowiązuje rozwiązanie wszystkich ogłoszonych zadań. Każde zadanie oceniane jest w skali 0–6 pkt. Kwalifikacji uczestników konkursu do etapu rejonowego dokona komisja rejonowa według ustalonych przez siebie zasad zgodnych z tradycją konkursów odbywających się dotychczas w danym rejonie. Komisja Główna PKM zakwalifikuje do finału tych uczestników etapu rejonowego, którzy uzyskali lub przekroczyli ustalony przez nią limit punktów. W drodze wyjątku Komisja Główna PKM może zakwalifikować do finału uczestników etapu centralnego olimpiady przedmiotowej, jeśli termin olimpiady uniemożliwił uczniowi wzięcie udziału w etapie rejonowym konkursu.

Etap wojewódzki odbędzie się **1 czerwca 2002 r. o godzinie 10⁰⁰ w IV Liceum Ogólnokształcącym w Rzeszowie.**

Podczas eliminacji i finału uczniowie nie korzystają z kalkulatorów i tablic matematycznych.

Koszty delegacji pokrywa delegująca szkoła.

Protokół z eliminacji rejonowych dostarcza komisja rejonowa do PODN w Rzeszowie w terminie do 10 dni od daty eliminacji.

Tematyka konkursu:

Zakres materiału do etapu rejonowego: funkcja kwadratowa, wielomiany, funkcje wymierne, program klasy pierwszej (DKO 2-4015-24/90).

Zakres materiału do etapu wojewódzkiego obejmuje dodatkowo własności miarowe figur i ciągi.

Literatura pomocnicza:

Śniezek A., Tęcza P., Zbiór zadań z algebry dla szkół średnich, WSiP;

Śniezek A., Tęcza P., Zbiór zadań z geometrii płaszczyzny dla szkół średnich, WSiP;

Bednarek W., Zbiór zadań dla uczniów lubiących matematykę, Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe;

Pawłowski H., Tomalczyk W., Zadania z matematyki dla olimpijczyków, Oficyna Wydawnicza Tutor;

Śmietana E., Zbiór zadań z zawodów matematycznych, Wydawnictwo Szkolne Omega;

Bednarek W., Konkurs matematyczny w szkole średniej, Wydawnictwo Nowik;

Musztari D.Ch., Przygotowanie do konkursów i olimpiad matematycznych. Zadania – tematy – metody, OWP Adam.

Skład Komisji Głównej PKM:

mgr Zbigniew Jakubów – Przewodniczący Przemyskiej Komisji Rejonowej PKM,
mgr Kazimierz Serbin – Przewodniczący Krośnieńskiej Komisji Rejonowej PKM (I LO Sanok),

mgr Zdzisław Bocheński – Przewodniczący Rzeszowskiej Komisji Rejonowej PKM (poziom I, ZSE Rzeszów),
mgr Wiesław Gajdek – Przewodniczący Rzeszowskiej Komisji Rejonowej PKM (poziom II, IV LO Rzeszów),
mgr Anna Rytwińska – Przewodniczący Tarnobrzesckiej Komisji Rejonowej PKM (ZS w Tarnobrzegu),
dr Paweł Witowicz – członek komisji, adiunkt Politechniki Rzeszowskiej,
mgr Eugeniusz Śmietana – członek komisji (I LO w Łańcucie),
mgr Adam Kawalek – Przewodniczący Komisji Głównej PKM (PODN w Rzeszowie)

Przewodniczący komisji powiatowych konkursu

Lp.	Powiat	Przewodniczący komisji powiatowej	Szkoła, w której odbędzie się etap powiatowy konkursu
1	2	3	4
1.	brzozowski	mgr Zbigniew Sawka	Liceum Ogólnokształcące w Brzozowie
2.	jasielski	mgr Kazimierz Poniatowski	I Liceum Ogólnokształcące w Jasle
3.	sanocki	mgr Kazimierz Serbin	I Liceum Ogólnokształcące w Sanoku
4.	bieszczadzki	mgr Bernard Baran	Liceum Ogólnokształcące w Lesku
5.	krośnieński (grodzki i ziemski)	mgr Grażyna Gregorczyk	I Liceum Ogólnokształcące w Krośnie
6.	stalowowski	mgr Irena Koperstyńska	Zespół Szkół w Stalowej Woli, ul.Hutnicza 17
7.	nizański	mgr Danuta Jarzyna	Zespół Szkół Elektrycznych w Nisku
8.	tarnobrzescki (grodzki i ziemski)	mgr Wioletta Łygas	I Społeczne Liceum Ogólnokształcące w Tarnobrzegu
9.	kolbuszowski	mgr Jadwiga Michalczyk i mgr Maria Czachor	Liceum Ogólnokształcące w Kolbuszowej
10.	ropczycko-sędziszowski	mgr Lucyna Doroba	Zespół Szkół Zawodowych w Sędziszowie Małopolskim
11.	strzyżowski	mgr Jerzy Moskal	Zespół Szkół w Strzyżowie
12.	mielecki	mgr Wojciech Maryniak	II Liceum Ogólnokształcące w Mielcu
13.	łańcucki	mgr Eugeniusz Śmietana	I Liceum Ogólnokształcące w Łańcucie

1	2	3	4
14.	dębicki	mgr Jolanta Pietrzyk	Zespół Szkół Ogólnokształcących w Dębicy
15.	leżajski	mgr Monika Sudół	Zespół Szkół im. B. Chrobrego w Leżajsku
16.	rzeszowski (grodzki i ziemski I poziom)	mgr Zdzisław Bocheński	Zespół Szkół Elektronicznych w Rzeszowie
17.	rzeszowski (grodzki i ziemski II poziom)	mgr Dorota Gajdek	IV Liceum Ogólnokształcące w Rzeszowie
18.	lubaczowski	mgr Teresa Bryk	Liceum Ogólnokształcące w Lubaczowie
19.	przeworski	mgr Bożena Fejdasz	Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych w Przeworsku
20.	jarosławski	mgr Katarzyna Trynkiewicz	Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 1 w Jarosławiu
21.	jarosławski	mgr Agnieszka Sowa	Zespół Szkół Spożywczych, Chemicznych i Ogólnokształcących w Jarosławiu
22.	przemyski (grodzki i ziemski)	mgr Tadeusz Baran	Zespół Szkół Elektrycznych i Ogólnokształcących w Przemyślu
23.	przemyski (grodzki i ziemski)	mgr Leszek Sochański	II Liceum Ogólnokształcące w Przemyślu

Przewodniczący KG II PKM
doradca metodyczny
mgr ADAM KAWAŁEK

Kierownik Oddziału PODN
w Czudcu
mgr ANDRZEJ DROŹDŹ

TURYSTYKA SZKOLNA

TRASY TURYSTYCZNE I SCHRONISKA MŁODZIEŻOWE

Zarząd Oddziału PTSM w Krośnie informuje, że od 25 lat jest organizatorem tras typowych dla obozów wędrownych na terenie Bieszczad i Beskidu Niskiego. Trasy typowe dla obozów wędrownych to 14-dniowe (13 noclegów) szlaki wędrowne przebiegające przez miejscowości i regiony bogate w walory krajoznawczo-turystyczne. Obóz wędrowny po trasie typowej powinien liczyć 20 osób młodzieży oraz 2 osoby kadry (kierownik i wychowawca), posiadające odpowiednie kwalifikacje.

Organizator obozu wędrownego wybiera sobie z załączonego wykazu trasę, która jest najbliższa jego oczekiwaniom. Nazwę, numer trasy oraz proponowany termin rozpoczęcia wędrowki przesyła wraz z zamówieniem o zarezerwowanie trasy do Zarządu Oddziału PTSM w Krośnie. Zgodnie z regulaminem tras typowych, po dokonaniu wpłaty za rezerwację trasy, Biuro Oddziału rezerwuje noclegi w poszczególnych schroniskach oraz przekazuje organizatorowi obozu wyprawkę krajoznawczą zawierającą między innymi szczegółowy opis trasy i mapę turystyczną obszaru, po którym przebiega wędrowka. Aktualnie obowiązujące opłaty za rezerwację trasy wynoszą: dla obozów organizowanych przez szkoły i placówki oświatowo-wychowawcze oraz koła i oddziały PTSM (60–100 zł), natomiast opłata za obozy organizowane przez inne podmioty wynosi 100–150 zł.

Szkolne schroniska młodzieżowe, zgodnie z regulaminem oraz wymogami kategoryzacyjnymi, posiadają odpowiednie pomieszczenia, które zapewniają tani i bezpieczny nocleg, pozwalają na zorganizowanie we własnym zakresie śniadań i kolacji, umożliwiają zorganizowanie zajęć świetlicowych na terenie schroniska lub rekreacyjnych w jego obrębie. W każdym schronisku znajdują się również biblioteczki oraz kącki krajoznawczo-turystyczne popularyzujące miejscowość i region. Wszystkie schroniska są przeglądane przez terenowe stacje sanitarno-epidemiologiczne oraz są pod nadzorem organów prowadzących i kuratorium oświaty. Szkolne schroniska młodzieżowe na terenie województwa podkarpackiego od dwu lat stosują ujednolicone ceny za usługi, które uzależnio-

ne są od kategorii schroniska. W 2001 r. dla młodzieży obowiązywały następujące ceny: I kat. – 13,20 zł, II kat. – 11,20 zł, III kat. – 9,20 zł. Udzielane są również 25% zniżki dla członków PTSM, posiadających aktualne legitymacje.

System tras typowych oraz szkolne schroniska młodzieżowe stwarzają warunki do organizowania tanich a bogatych w walory poznawcze, wychowawcze i zdrowotne form aktywnego wypoczynku w okresie wakacji. Ta forma turystyki jest wspaniałą okazją do zdobywania odznak turystyki krajoznawczej i kwalifikowanej.

Oddział prowadzi również projektowanie i rezerwację noclegów w schroniskach młodzieżowych, uwzględniając sugestie organizatora (tzw „trasy nietypowe”). Możliwości takie występują w schroniskach Beskidu Niskiego w okresie całego sezonu wakacyjnego, natomiast na terenie Bieszczadów w określonych terminach (początek i koniec wakacji).

Wszystkie obozy wędrowne organizowane po trasach typowych PTSM po wysłaniu zgłoszenia z wykazem kadry, otrzymają z Kuratorium Oświaty zaświadczenie o zgłoszeniu placówki wypoczynku, zgodnie z rozporządzeniem MEN z dnia 21 stycznia 1997 r.

Jeśli Państwo zostaliście przekonani do organizowania wakacyjnego wypoczynku dla dzieci i młodzieży po trasach typowych PTSM naszego Oddziału w niepowtarzalnym regionie Bieszczadów czy Beskidu Niskiego, prosimy wybrać odpowiednią trasę z załączonego wykazu i przesłać zamówienie na wskazany adres bądź nawiązać kontakt telefoniczny.

PREZES
Zarządu Oddziału PTSM
mgr JAN BARUT

* * *

POLSKIE TOWARZYSTWO SCHRONISK MŁODZIEŻOWYCH ZARZĄD ODDZIAŁU W KROŚNIE

Trasa nr 1: „KOLEJKĄ LEŚNĄ W BIESZCZADY”

Sanok (3) – Komańcza (3) – Nowy Łupków (3) – Jabłonki (4)

Trasa nr 2: „OBWODNICĄ BIESZCZADZKĄ”

Ustrzyki Dolne (2) – Czarna (2) – Stuposiany (2) – Wetlina (4) – Kalnica (3)

Trasa nr 3: „WOKÓŁ BIESZCZADZKICH JEZIOR I POŁONIN”

Zagórz (3) – Bóbrka k. Soliny (2) – Myczków (3) – Górzanka (2) – Jabłonki (3)

Trasa nr 4: „ PRZEZ BIESZCZADZKIE PRZEŁĘCZE NAD OSŁAWĘ”
Wetlina (4) – Jabłonki (4) – Górzanka (2) – Zagórz (3)

Trasa nr 5: „ Z POŁONIN NAD SOLINĘ”

Kalnica k. Wetliny (3) – Jabłonki (3) – Górzanka (2) – Bóbrka k. Soliny (2)
– Sanok (3)

W oparciu o szkolne schroniska młodzieżowe Beskidu Niskiego położone w tak atrakcyjnych miejscowościach krajoznawczych i wypoczynkowych, jak;

- Sanok
- Posada Górna k/Rymanowa Zdroju
- Iwonicz k. Iwonicza Zdroju
- Dukla
- Bóbrka k. Krosna
- Nowy Żmigród
- Krempna
- Folusz
- Krosno

projektujemy i rezerwujemy miejsca na trasach nietypowych dla obozów wędrownych według propozycji organizatora oraz na różnorodne pobytowe formy wypoczynku organizowane dla dzieci i młodzieży.

Rezerwację tras prowadzi Biuro Oddziału PTSM w Krośnie
38-400 Krosno ul. Bieszczadzka 1 tel./ fax (013) 432 36 98
e-mail: zoptsmkrosno@poczta.onet.

**Kalendarz imprez krajoznawczo-turystycznych
organizowanych przez Oddziały PTSM i SK PTSM na terenie woj. podkarpackiego w 2002 roku**

Lp.	Nazwa imprezy	Termin	Miejsce	Szkoły	Organizator	Adres kontaktowy
1	2	3	4	5	6	7
1.	<i>XI Czarnieńskie Zimowe Zawody w Marszach na Orientację „CzarZiMnO”</i>	28–30.01.2002 r.	Czarna Sędziszowska	podstawowe gimnazja ponadpodst.	ZO PTSM Rzeszów SK PTSM „Wagabunda”	Gimnazjum Czarna Sędziszowska, 39-123 Czarna Sędziszowska, tel. (017) 745 56 42 Aleksander Czyż
2.	<i>Regionalny Młodzieżowy Konkurs Krajoznawczy „Poznajemy Ojcowiznę”</i>	13.03.2002 r.	Przemyśl	podstawowe gimnazja ponadpodst.	ZO PTSM Przemyśl	37-500 Przemyśl, ul. Lelewela 6, tel. (016) 679 16 18
3.	<i>VIII Wojewódzka Giełda Piosenki Turystycznej</i>	12–13.04.2002 r.	Dukla	ponadpodst.	ZO PTSM Krosno	38-400 Krosno, ul. Bieszczadzka 1, tel./fax (013) 432 36 98
4.	<i>VI Wojewódzki Złot SK PTSM „Beskidzka Wiosna”</i>	18–20.04.2002 r.	Beskid Niski	podstawowe gimnazja	ZO PTSM Krosno SK PTSM	SP nr 2 , 38-340 Biecz, ul. Bochniewicza 2, tel. (013) 447 10 62, Jadwiga Nowak
5.	<i>VII Wojewódzki Rajd „Między – zdroje”</i>	16–18.05.2002 r.	Beskid Niski	podstawowe gimnazja	ZO PTSM Krosno SK PTSM	Gimnazjum 38-440 Iwonicz Zdrój, tel. (013) 435 08 20, Krzysztof Maciejewski
6.	<i>Eliminacje wojewódzkie XXX Ogólnopolskiego Młodzieżowego Turnieju Turystyczno-Krajoznawczego</i>	17–18.05.2002 r.	Lesko	podstawowe gimnazja ponadpodst.	ZO PTSM Krosno	38-400 Krosno, ul. Bieszczadzka 1, tel./fax (013) 432 36 98

1	2	3	4	5	6	7
7.	Regionalny Zlot SK PTSM	21–22.05.2002 r.	Pogórze Przemyskie	podstawowe gimnazja	SK PTSM przy Gimnazjum nr 2 w Przemysłu	37-500 Przemysł, ul. Lelewela 6, tel. (016) 679 16 18
8.	IX Wojewódzki Rajd „Śladami Wincentego Pola”	23–25.05.2002 r.	Bieszczady	podstawowe	ZO PTSM Krosno SK PTSM	SP nr 1, 38-600 Lesko, ul. Smolki 4, tel. (013) 469 63 69, Henryk Barański
9.	XIII Wojewódzki Turniej Turystyczno-Krajoznawczy	23–25.05.2002 r.	Wolica k. Jasła	domy dziecka	ZO PTSM Krosno SK PTSM	DDz, 38-200 Jasło, Wolica, tel. (013) 44 550 08, Bogdan Nakonieczny
10.	XII Ogólnopolski Rajd Szlakami Armii Krajowej „Burza”	25–26.05.2002 r.	okolice Dębicy	podstawowe gimnazja	ZO PTSM Rzeszów	35-064 Rzeszów, ul. Rynek 25, tel. (017) 853 44 30
11.	XI Wojewódzki Zlot Dukielski	4– 8.06.2002 r.	Beskid Niski	gimnazja	ZO PTSM Krosno SK PTSM	ZSP w Głojscach, 38-450 Dukla, tel. (013) 433 00 05 Jan Drajewicz
12.	V Rajd „Śladami Janka Wędrowniczka”	07.06.2002 r.	Beskid Niski	podstawowe nauczanie początkowe	ZO PTSM Krosno SK PTSM	O/PTSM Krosno, tel. (013) 432 36 98, Agata Kramarczyk, tel. (013) 432 13 48,
13.	VI Rajd Śladami Historii	7–8.06.2002 r.	Przysietnica	podstawowe gimnazja	ZO PTSM Krosno SK PTSM	SP nr 2, 36-202 Przysietnica, tel. (013) 434 90 06, Halina Soczek

1	2	3	4	5	6	7
14.	Regionalny Konkurs Piosenki Turystycznej	11.06.2002 r.	Krasiczyn	podstawowe gimnazja ponadgim.	ZO PTSM Przemysł	37-500 Przemysł, ul. Lelewela 6, tel. (016) 679 16 18
15.	VI Wojewódzki Jesienny Rajd Szkół Średnich	26–28.09.2002 r.	Bieszczady	ponadpodst. ponadgim.	ZO PTSM Krosno SK PTSM	ZSB Brzozów, ul. Słoneczna 6, tel. (013) 43 418 51, Marian Soczek
16.	Regionalny Złot SK PTSM	27.09.2002 r.	Pogórze Przemyskie	ponadpodst. ponadgim.	SK PTSM ILO w Przemysłu	37-500 Przemysł, ul. Lelewela 6, tel. (016) 679 16 18
17.	XXV Wojewódzki Złot Młodzieży PTSM	2–5.10.2002 r.	Bieszczady	podstawowe gimnazja	ZO PTSM Krosno	38-400 Krosno, ul. Bieszczadzka 1, tel./fax (013) 432 36 98
18.	Regionalne Konkursy Krasomówcze Dzieci i Młodzieży	8.10.2002 r. 9.10.2002 r. 10.10.2002 r.	SP 6 Przemysł Gim. Nr 2 ILO	podstawowe gimnazja ponadpodst.	SP 6 Przemysł Gim. Nr 2 Przem. ILO Przemysł	37-500 Przemysł, ul. Lelewela 6, tel. (016) 679 16 18
19.	XIV Wojewódzki Rajd „Śladami Historii i Legend”	18–19.10.2002 r.	Beskid Niski Pogórze	podstawowe gimnazja	ZO PTSM Krosno SK PTSM	SP10, 38-400 Krosno, ul. Magurów 1, tel. (013) 432 14 50 Ewa Rząsa
20.	Wojewódzki Konkurs Krasomówczy	18.10.2002 r. 25.10.2002 r. 8–9.11.2002 r.	Przemysł	podstawowe gimnazja ponadpodst.	ZO PTSM SM „Matecznik” Przemysł	37-500 Przemysł, ul. Lelewela 6, tel. (016) 679 16 18
21.	Mikołajki dla kl. I–III	4.12.2002 r.	SP nr 4 Przemysł	podstawowe	ZO PTSM Przemysł	37-500 Przemysł, ul. Lelewela 6, tel. (016) 679 16 18

Wykaz szkolnych schronisk młodzieżowych stałych i o przedłużonym okresie działania oraz stałych schronisk PTSM w woj. podkarpackim – 2001 r.

Lp.	Schronisko	Kategoria	Ilość miejsc	Adres do korespondencji	Telefon	Czynne w miesiącach
1.	Bóbrka k. Krosna	2	* 30	38-458 Chorkówka	(013) 43-130-97	luty 5–10
2.	Dukla	2	* 40	38-450 Dukla, Rynek 9	(013) 43-30-886	1–12
3.	Górzanka	2	50	38-613 Wołkowyja	kom. 0692 168 533	1–12
4.	Jabłonki	2	60	38-606 Baligród	(013) 46-840-26	1–12
5.	Kalnica	2	* 40	38-608 Wetlina	(013) 46-847-15	1–12
6.	Wetlina	1	50	38-608 Wetlina	(013) 46-846-06	1–12
7.	Jarosław	1	50	37-500 Jarosław, ul. Reymonta 1	(016) 621-21-63	1–12
8	• Przemyśl	1	56	37-700 Przemyśl, ul. Lelewela 6	(016) 670-61-45	1–12
9.	• Rzeszów	1	100	35-064 Rzeszów, Rynek 25	(017) 85-34-430	1–12
10.	^ Lesko	1	70	38-600 Lesko, ul. Jana Pawła II 18 A	(013) 469-62-69	1–12

• schronisko PTSM

^ baza noclegowa prowadzona na zasadzie i warunkach szkolnego schroniska młodzieżowego

* istnieje możliwość zakwaterowania 45 osób

„ESTRADA RZESZOWSKA”

Dyrektor Naczelny i Artystyczny: Antoni Dariusz Dubiel

CYPRIAN KAMIL NORWID

CZARNE KWIATY

**RZECZ O: NORWIDZIE
CHOPINIE
SŁOWACKIM
MICKIEWICZU i nie tylko...**

Aktorzy: **BOGUSŁAW FROŃ
HILARY KLUCZKOWSKI**

Adaptacja i reżyseria: **DARIUSZ DUBIEL**

Scenografia: **JANUSZ POKRYWKA**

PREMIERA: GRUDZIEŃ 2000 R.

* * *

Po upadku powstania listopadowego najwybitniejsi ludzie kultury i polityki udali się na emigrację. Z historii literatury znamy ich nazwiska i twórczość.

C.K. Norwid w „Czarnych Kwiatkach” ukazuje nam najwybitniejszych Polaków emigrantów w ich codzienności. Norwid szczegółowo opisuje ostatnie, to znaczy tuż przed śmiercią, spotkanie ze Słowackim, Chopinem, Mickiewiczem. Spotkanie, które urasta do rangi symbolu – opisane przez przyjaciela i wielkiego poetę zarazem. Poetę, który umiera w całkowitym osamotnieniu, w przytułku św. Kazimierza, a ciało jego wrzucono do zbiorowej mogiły. Piękna, poetycka proza „Czarnych Kwiatków” została poszerzona poezją wielkiego poety, w tym „Fortepianem Chopina”, który należy do najwybitniejszych utworów poetyckich.

Spektakl jest doskonałym uzupełnieniem lekcji języka polskiego.

Czas trwania spektaklu: 45 min.

**ZAMÓWIENIA: „Estrada Rzeszowska”, ul. Jagiellońska 24
35-025 Rzeszów
tel. (0-17) 853-80-04 fax (0-17) 853-80-13**

Centrum Szkolenia i Doradztwa „PRO-FUTURO”

Niepubliczna Placówka Doskonalenia Nauczycieli w Rzeszowie

(wpis do ewidencji Kuratorium Oświaty nr WSE-0140/3/2001)

Organizuje kursy, warsztaty i szkolenia doskonalące dla

- nauczycieli
- dyrektorów szkół
- rad pedagogicznych
- przedstawicieli samorządów

Służy konsultacjami i doradztwem w zakresie

- tworzenia planów rozwoju zawodowego
- konstruowania szkolnych i przedmiotowych systemów oceniania
- rozwiązywania problemów wychowawczych w klasie i szkole
- tworzenia statutów szkół
- mierzenia jakości pracy szkoły

Przyjmowane są zapisy na kursy kwalifikacyjne dla

- nauczycieli języków obcych (270 godz.)
- nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych (270 godz.)
- nauczycieli zajęć profilaktycznych (150 godz.)

ZADZWOŃ!

DOWIEDZ SIĘ!

SKORZYSTAJ Z OFERTY!

Centrum Szkolenia i Doradztwa

„PRO FUTURO”

35-025 Rzeszów, ul. Lisa Kuli 13

tel. (0-17) 35-391-08

SPIS TREŚCI

PRAWO W OŚWIACIE	
Akty prawne opublikowane w dziennikach ustaw	4
KURATORIUM OŚWIATY INFORMUJE	
Stypendia Premiera i Ministra Edukacji Narodowej	6
Promocja nowego programu profilaktycznego	11
Z ŻYCIA SZKÓŁ	
Mali poligłoci	13
Pamięć o poległych lotnikach	16
Żywa lekcja historii	19
EDUKACJA EUROPEJSKA	
Spotkania, narady, konferencje	21
Szkolny klub europejski w Kolbuszowej	24
EURO-QUIZ	25
EDUKACJA PROZDROWOTNA	
Zdrowym być – zdrowo żyć	30
Janko Muzykant	33
TURNIEJE I KONKURSY	
„Wędrowny Czeladnik – EUROTECH 2001”	36
Turniej Młodych Mistrzów Techniki – 2001	38
I Podkarpacki Konkurs Matematyczny (wyniki)	41
II Podkarpacki Konkurs Matematyczny (regulamin 2002 r.)	44
TURYSTYKA SZKOLNA	
Trasy turystyczne i schroniska młodzieżowe	49
Kalendarz imprez krajoznawczo-turystycznych	52
Wykaz schronisk młodzieżowych	55

NOTATKI

NOTATKI
